Шу азиз Ватан — барчамизники!

Ишонч

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

1995 йил, 10 ноябрь №45 (239)

Иқтисодиёт хабарлари

Қашқадарё вилоят автойўлқурилиши ва ундан фойдаланиш давлат ҳиссадорлик бирлашма жамоаси шу йилнинг ўтган ойлари давомида катта меҳнат ютуқларига эришди. 520 км асфальт йўл, 62 автобекат, 61 автобус тўхташ майдони ҳамда 61 км. пиёдалар йўлакчалари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шу давр мобайнида 120 млн.сўмдан кўпроқ иш бажарилди.

М.КЕНГБОЕВ.

Жиззах. Зафаробод туманидаги К.Турғунбоев номли ҳиссадорлик жамияти ҳудудида янги тегирмон ишга тушди. У қисқа вақт ичида болгарлар технологияси асосида жиҳозланди. Тегирмонга керакли асбоб-ускуналар Болгариядан келтирилди. Электр қуввати билан ишлайдиган ушбу тегирмон бир кунда саккиз тонна буғдойдан олий, биринчи ва иккинчи навли ун тайёрлашга эришмоқда.

Мазкур тегирмонни тадбиркор Г.Райимбеков юқори унум билан ишлатмоқда.

Янги тегирмон хизматидан зафарободликлар мамнун бўлишмоқда.

А.ЭРГАШЕВ.

Ҳафтанинг муҳим воқеалари

Германия Федерал Президенти Роман Герцогнинг таклифига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов рафиқаси билан шу йил 14-16 ноябрь кунлари расмий ташриф билан Германия Федератив Республикасида бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бир гуруҳ олимлар—мамлакат Фанлар академияси вакиллари билан учрашди.

Тошкентда Ўзбекистон Фанлар академиясининг республика Фанлар академияси Президентини сайлашга бағишланган умумий йиғилиши бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 21 ноябрдаги «Экинларни пайхон қилишга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармони қандай бажарилаётгани ҳақида республика Вазирлар Маҳкамаси қарор қабул қилди.

Туркистон халқлари маданиятларининг муштараклигини таъминлаш мақсадида беш қўшни мамлакат вакиллари иштирокида шу ойнинг иккинчи декадасида Тошкентда ўтадиган катта форумга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ихтисослаштирилган «Асака» Давлат акционерлик тижорат-банкини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон билан Қозоғистон республикаларини боғловчи Келес—Сариоғоч йўлида янги кўприк қуриб битказилди.

Қашқадарё вилояти пахтакорлари ҳам ғалаба маррасига етиб келдилар.

Бугунги меҳнат ғалабасида Бўка тумани пахтакорларининг ҳам салмоқли ҳиссаси бор. Улар она-Ватанга 41600 тоннадан зиёд «оқ олтин» сотиб, сўзларининг устидан чиқишди. Вилоятда пахта йиғим-терими умумхалқ ишига айланди. Бепоён далаларда миришкор деҳқонлар билан ёнма-ён шаҳарлик ҳашарчилар, талаба ёшлар, қўшни туманлардан келган мактаб ўқувчилари ҳам астойдил меҳнат қилдилар, ҳосилни йиғиштириб олишда яқиндан ёрдам кўрсатдилар.

Суратларда: 1. Бўка тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари (чапдан ўнгта) Р.Худойқулов ва «Ҳамза» пахта тайёрлаш пункти мудири А.Абдуллаев ҳосил чўғидан мамнун. 2. Бўстонлиқлик мактаб ўқувчилари Н.Таишбоева, А.Умрзоқова ҳамда А.Ашурбоева. Улар ҳар куни 90-100 килограммдан пахта териб, Оққўрғон туманидаги А.Навоий номли жамоа хўжалиги деҳқонларига мададкор бўлишди.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

Эркин РЎЗИЕВ,
Тошкент вилояти ҳокими

Мустақилликни қўлга киритган республикамиз ўзи танлаб олган йўлдан дадил бормоқда. Бу йўлни тўла қўллаб-қувватлаётган Тошкент вилояти меҳнаткашлари, бутун халқи республика Президенти фармонлари ва ҳукумат қарорларини амалга ошириб, иқтисодиётни ривожлантиришга, мустақилликни мустаҳкамлашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Вилоятимиз меҳнаткашлари 4 ноябрь куни пахта тайёрлаш йиллик режасини бажардилар. Республика хирмонига 280 минг тоннадан ортиқ пахта етказиб берилди. Ҳосилнинг асосий қисми юқори навларга топширилди.

Мен эришилган бу ғалаба тўғрисида гапирар эканман, меҳнаткашларимиз фаолиятида катта бурилиш ясаган халқ депутатлари вилоят кенгашининг биринчи сессиясига тўхталиб ўтмоқчиман. 1995 йилнинг 9 январида бўлиб ўтган ана шу сессияда, ҳурматли Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов вилоятда кейинги йилларда йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонларни, ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдаги қолоқликни, қишлоқ хўжалигидаги вазиятни чуқур таҳлил этиб берган эдилар. Вилоят меҳнаткашлари ана шу сессиядан кейин ишда туб бурилиш ясаб, мавжуд камчиликларни бартараф этишга, ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга бутун диққат-эътиборни қаратдилар. Республика Президенти фармонлари ҳамда ҳукумат қарорларининг ижросини таъминлаш бу ислоҳотларнинг асосий мазмунини ташкил этди.

Эришилган ғалабага Уртачирчиқ тумани пахтакорлари айниқса катта ҳисса қўшдилар. Бу туманда режадаги 35 минг 900 тонна ўрнига 42 минг тоннадан ортиқ ҳосил йиғиб-териб олинди. Шунингдек, Оққўрғон, Юқоричирчиқ, Бўка ва Бекабод туманларининг деҳқонлари ҳам баракали меҳнат қилишди. Йиллик режани бажариш арафасида турган Чиноз, Қуйичирчиқ ва Янгийўл туманлари меҳнаткашларининг ғайрат ва ҳиммати ҳам таҳсинга сазовор.

Тошкент вилояти - уста пахтакорлар маскани. 1995 йилда уларнинг сафи янада кенгайди. Жўра Юнусов, Қурбонали Жўраев, Тошкенбой Зикиряев, Мухтор Ғаниев, Жумабой Рўзиев, Асқар Ҳайитматов, Ли Жендра, Жамшид Ибраев, Константин Хан, Маҳмуд Саидназаров, Деҳқонбой Жуманазаров, Абдужаббор Абдусатторов, Мамажон Ғофуров, Баҳром Умаров, Аъзам Раҳматов сингари юзлаб тажрибакорлар бошчилик қилаётган бригадаларда мўл ва сифатли хомашё етиштирилди. Бу жамоалар ҳосилни йиғиб-териб олишда ҳам барчага ўрнак бўлдилар. Ҳосилдорлик гектар бошига 35-40 центнерни ташкил этди.

Бугун етиштирилган пахта ҳосилини йиғиб-териб олишда бизга яқиндан кўмак берган шаҳарлик ҳашарчилар, сабзавоткор туманлар ҳамда Тошкент шаҳри ишчи-хизматчилари, ўқувчи ва талабаларига ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз. Улар пахтакорлар билан ёнма-ён меҳнат қилиб, чинакам ҳамкорлик намунасини кўрсатдилар.

Мавсум даврида ижтимоий ҳимоя, меҳнатга ўз вақтида ҳақ тўлаш, техника хавфсизлиги, моддий ва маънавий рағбатлантириш масалалари диққат марказида бўлди. Касаба уюшма ташкилотлари йиғим-теримни намунали ва уюшқоқлик билан ўтказишда фаол иштирок этдилар. Уларнинг саъй-ҳаракати, ташаббуси билан жойларда теримчилар учун қулай меҳнат ва дам олиш шароитлари яратилди, турли маданий тадбирлар ўтказилди. Фақат шугина эмас. Касаба уюшма ташкилотлари ходимлари ҳамда фаоллари оммавий- ташкилий ишлар билан чекланиб қолмасдан, пахта хирмонини юксалтиришга ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Қуйичирчиқ, Янгийўл туманлари заршуносларига беминнат ёрдам кўрсатиб, 30 тоннадан ошиқ пахта теришди. Бу шубҳасиз, вилоят ҳокимлиги билан касаба уюшмалари вилоят кенгаши ўртасидаги яқин ҳамкорлик самарасидир.

Республика Президенти иқтисодий ислоҳотларнинг самарадорлигига эришиш учун қишлоқ жойларига саноатни олиб келиш, меҳнаткашларнинг асосий қисмини хизмат кўрсатиш соҳаларига жалб этиш асосий вазифа бўлиши кераклигини қайта-қайта таъкидламоқда. Вилоятда бу борада ҳам сезиларли ўзгаришлар бўлди. 1995 йилнинг ўзида қишлоқ жойларида 280 га яқин кичик корхона, цех, линиялар ишга туширилди. 10 мингдан ортиқ қишлоқ аҳолиси янги иш жойлари билан таъминланди.

Халқ хўжалигини ривожлантиришда ҳар бир тармоқ бир-бирига узвий боғлиқдир. Қишлоқ хўжалигини саноатсиз, саноатни қишлоқ хўжалигисиз тасаввур этиб бўлмайди. Ўтган даврда вилоят саноатида аҳволнинг ўзгара бошлаганлиги бу тармоқда ислоҳотлар чуқурлашиб бораётганлигидан далолатдир. Энг муҳими, йилнинг иккинчи чорагидан бошлаб вилоят саноатида пасайиш суръати тўхтатилди. Сўнгги 4-5 ой ичида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 15 фоизга кўпайди.

Лекин вилоят саноатида ҳали ички имкониятлар кўплигини яхши биламиз. Ҳозир бутун диққат-эътибор мавжуд корхоналарни илғор технология билан таъминлаш, харидогир моллар ишлаб чиқариш, қувватлардан тўлиқ фойдаланиш, айни вақтда маҳаллий хомашё ҳисобига маҳсулот тайёрлаш ҳажмини кўпайтиришга қаратилмоқда. Тармоққа хорижий инвестицияни кўпроқ жалб этиш ҳам муҳим вазифалардандир.

Ислоҳотлар тўғрисида гап борар экан, 1995 йилда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам туб ўзгаришлар бўлаётганлигини айтиб ўтмоқчиман. Хусусан, жорий йилда ҳар қачонгидан кўп пилла, гўшт, сут, сабзавот ва бошқа маҳсулотлар етиштирилди. Энг муҳими, ислоҳотлар қишлоқ хўжалигига ҳам босқичма-босқич кириб бормоқда. Бугунги кунда вилоятда етиштирилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг 92 фоизи нодавлат сектор ҳиссасига тўғри келади.

Тармоқда мулк шакли жадал ўзгариб бораяпти. Давлат ва жамоа хўжаликлари халқ корпорациялари, ширкат хўжаликларига айланмоқда. Айни пайтда 2100дан ортиқ деҳқон-фермер хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда. 78 та чорва фермаси ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. 63 та ферма кимошди савдоси орқали фуқароларга шахсий мулк қилиб сотилди. 1995 йилда ғаллакорларимиз ҳам баракали меҳнат қилдилар. Ўтган йилга нисбатан 130 минг тонна кўп ғалла етиштирилди. Давлатга 216 минг тонна дон топширилди. Айни кунларда келгуси йил ҳосили учун пухта замин яратилмоқда. 1996 йилда вилоят бўйича ғалла майдонлари 30 минг гектарга кенгаяди. Шуни таъкидлаш керакки, туманлар ва хўжаликларимизда асосий майдонларга ғалла экилди. Суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олиш бош вазифа қилиб қўйилди. Шу тариқа биз республика ғалла мустақиллигига ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшамиз. 1996 йилдан бошлаб вилоят ўзини-ўзи дон билан тўлиқ таъминлай бошлайди.

Албатта, ҳали олдимизда жуда катта вазифалар турибди. Бундан ҳам яхши натижаларга эришиш имкониятлари бор. Пахта, ғалла ва бошқа экинлардан юқори ҳосил олиш, ерларнинг унумдорлигини ошириш учун қаттиқ меҳнат қилишимиз керак. Саноатда, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ислоҳотларни чуқурлаштириш, халқимизнинг маданий, маънавий дунёсини юксалтириш муҳим вазифамиздир. Буларнинг ҳаммаси ҳар биримиздан янада масъулият билан ишлашни талаб қилади.

Республикамизда ислоҳотларнинг иккинчи босқичига қадам қўйилди. Президентимиз «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» номли ўз китобларида навбатдаги босқич вазифаларини ва энг муҳим устивор йўналишларни аниқ-равшан кўрсатиб бердилар. Тошкент вилояти меҳнаткашлари бутун аҳли бу борадаги доно кўрсатмаларни амалга ошириш йўлида янада зўр ғайрат билан ишлайверадилар. Зеро, республикамизда ислоҳотларни рўёбга чиқариш учун зарур ижтимоий, сиёсий вазият - тинчлик, барқарорлик, тотувлик мавжуд. Вилоят деҳқонлари йиллик пахта тайёрлаш режасини бажарган бўлсалар-да, далаларда ҳосил терими давом этмоқда. Улар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 10 минг тонна пахта етказиб беришга аҳд қилдилар. Шубҳа йўқки, бу марра ҳам тез кунларда эгалланади.

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси молхомашё биржаси бир ярим йиллик фаолияти билан таништирув маросимини ўтказди. Унда бир неча идора раҳбарлари, радио ва телевидение мухбирлари, республика оммавий ахборот воситаларинг ходимлари қатнашдилар.

Ўзбекистон Республикаси молхомашё биржаси 18 ойдан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. Биринчи 9 ойликда биржа ва ярмарка савдолари 1,5 миллиард сўмни ташкил қилган бўлса, иккинчи 9 ойликда эса 4,5 миллиард сўмга етиб борди. Тенг оралиқ вақтда мол айирбошлаш 3 марта ўсди. Бундай ютуқларнинг асоси биржа ва ярмарка савдолари учун яхши шарт-шароитлар яратиб берилганлигидадир. Ўзбекистон Президентининг фармойишига мувофиқ, сотилган маҳсулотлар, ҳеч қандай лицензия ва божхона тўловларисиз, чет давлатларга бемалол чиқарилиши мумкин. Республикамизда тўловлар эндиликда фақат миллий валютада амалга оширилиши муносабати билан биржага оид барча шартномалар банкларда қайд қилинишидан тўла озод этилди. Бундай имконият биржаларнинг самарали ишлашига кенг йўл очиб берди.

Унинг савдоларида тижорат соҳасининг вакиллари, брокерлар қатнашадилар ва барча маҳсулотларни ва хомашё молларни харид қилиш юзасидан шартномалар тузадилар. Сотувчи давлат буюртмасини тўла бажариб, сўнгра ўзида ортиб қолган маҳсулотни савдога тавсия этади. Шу билан бирга шартнома омборхонада сақланаётган бор маҳсулотга, хомашёга ёки янги қарор бўйича - фьючерс шартнома - келгусида ишлаб чиқариладиган маҳсулотга тузилиши мумкин. Агар қишлоқ хўжалик маҳсулотига келишув тузилса унинг муддати бир йил, саноат молларига эса икки йилгачадир. Фьючерс битимлари асосан молни харид қилиш ёки сотиш мақсадида эмас, балки мавжуд молни суғурта қилиш мақсадида тузилади. Бу ҳолда сотувчи ўз маҳсулоти ҳақида тўла кафолатланган мактуб ёзиши керак, харидор эса унга келишилган ҳолда аванс ҳақини тўлайди. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, биржа ва ярмарка савдоларига тақиқланган моллардан ташқари, барча маҳсулотлар қўйилиши мумкин. Тақиқланган маҳсулот ва хомашёларга пахта, линтлар, қора ва рангли металлар, нефт, газ конденсати, бензин ва дизель ёқилғилари киради.

Савдоларда барча жисмоний ва юридик шахслар, шу жумладан чет эл фирма ва фуқаролари қатнашишлари мумкин. Биржанинг бозор муносабатларида асосий ўрни шундан иборатки, у маҳсулот ёки хомашёнинг ҳақиқий нархини билиб олишга ёрдам беради. Биржада умумий маҳсулотнинг атиги 3-5 фоизи қўйилсада, у катта таъсир кучига эга. Биржада ҳар ойда саноатнинг барча тармоқларига бағишлаб ярмарка - кўргазмалар ташкил этилмоқда.

Ноябрь кунларида машинасозлик, станоксозлик маҳсулотларини намоён этувчи очиқ ярмарка ва биржа садолари бўлиб ўтади. Декабрь ойида эса қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик ҳажмлардаги корхоналар, замонавий технология ва асбоб-ускуналар танлови ва савдоси бўлади. Биржанинг Фарғона, Самарқанд, Бухоро бўлимлари яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Хуллас, ярмаркада хусусийликнинг шаклидан қатъий назар, республикамиз барча корхона ва муассасалари каби истаган хорижий корхоналар ҳам қатнашишлари мумкин. Қатнашишнинг асосий шарти - ярмарка жойини эгаллашдир. Чет эллардаги биржалар билан алоқаларни янада кенгайтириш учун Россия мол-хомашё, Қозоғистон халқаро қишлоқ хўжалик ва Тожикистон мол хомашё биржалари билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни ўрнатилди. Шунингдек, Белоруссия, Украина, Латвия ва бошқа хорижий давлатларнинг биржалари билан дўстона алоқаларни ўрнатиш мақсадида музокаралар олиб борилмоқда.

Йиғилишда биржа фаолиятини яхши ёритилган мақолалар, эшиттириш ва телекўрсатув ижодкорларига қимматбаҳо эсдалик совғалари топширилди. Яна шуни қўшимча қилиш мумкинки, Россия мол хомашё биржасининг раиси - Алексей Власов билан бўлган учрашувда ҳамкорлик йўлларини кенгайтириш ва унинг истиқболлари муҳокама қилинди. Унда корхоналар савдосида мавжуд бўлган божхона, йўл харажатлари ва улар ўртасидаги қарзлар тўлови, шартномаларни бажариш назорати, биржалараро тезда ва аниқ маълумотлар алмашиш валюталарнинг эркин алмашуви, каби масалаларни ҳал этилиши кераклиги айтиб ўтилди. Бу муаммоларни ҳал этилиши биржа ишларини яна ҳам фаоллаштиради. Республикамизда маҳсулотларнинг мўл-кўл бўлиши ва ҳаётимиз фаровонлиги учун ўз ҳиссаларини қўшишга имконият яратилган бўлади.

Ўзбекистонда бозор иқтисодиётига ўтишда қатъият ва изчиллик билан иш олиб бораётган Республика мол-хомашё биржаси жаҳон биржаларидан бирига айланмоқда ва у билан бирга ҳамкорлик қилишга дунё биржалари интилмоқдалар.

Йиғилишда биржа раиси Шуҳрат Муҳамедов маъруза қилди. Маърузада таъкидланганидек:

- Харидорларни топишга ва улар билан алоқа ўрнатишга доимо ҳаракат қилиш биржа фаолиятининг асосидир. Зеро шундай экан, бу сўзларнинг қанчалик амалий кучга эга ва ҳақиқат эканлигини ҳаётнинг ўзи тасдиқлаб, исбот қилиб турибди.

Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ,
«Ишонч» мухбири

БИРЖА ЯНГИЛИКЛАРИ

Тошкент шаҳар кўп тармоқли кўчмас мулк биржасида 31 октябрь 1995 йилда кимошди савдоси бўлиб ўтди. Унда тадбиркор ва ишбилармонларга 7 та ер участкаси, «Зафар» жамоа корхона биноси ва битта коттедж ҳамда «УАЗ-4698» маркали автомашина таклиф этилди. Уларнинг бошланғич нархи жами 4 миллион 8 минг бўлса, сотилиш нархи 8 миллион 29 минг сўмни ташкил қилди. Демак, 4 миллион 21 минг сўм қимматга сотилди. Натижада савдога қўйилган барча иншоотлар янги мулкдорлар қўлига ўтди.

xxxx

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1995 йил 7 ноябрда бўлиб ўтган савдо ҳажми 10,48 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати-34,70 сўм даражасида қайд этилди. Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шаҳобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда ўзлари белгилайдилар.

Валютани аҳолидан харид қилишда воситачилик ҳақи олинмайди.

Танқидий чиқишларимиз изидан

«ПУЛНИНГ ЖИЛОВИ КИМНИНГ ҚЎЛИДА?»

Газетанинг 15 сентябрь 37-сонида юқоридаги номда чоп этилган мақолага, Ўзбекистон Республикаси ихтисослаштирилган акционерлик тижорат «Пахтабанки» Тўрақўрғон бўлими бошқарувчиси Т.Жўраевдан ҳам қуйидаги жавоб хати олинди.

«Мақолада кўрсатиб ўтилган камчиликларни тузатиш учун кечиктириб бўлмайдиган вазифалар белгилаб олинди. Белгиланган тадбирлар асосида иш юритилиши ўз самарасини бера бошлади, сентябрь ойида нақд пул тушуми 8473 минг сўмни ташкил этиб, август ойига нисбатан 3344 минг сўмга кўпайди, эмиссия салмоғи 84,7 фоиздан 58,1 фоизга тушди. Октябрь ойининг 1-ярмида нақд пул тушуми 6590 минг сўмни ташкил этиб, август ойидаги тушумга нисбатан 128,4 фоиз, сентябрь ойидаги тушумга нисбатан 77,8 фоиз бўлди. Банк бўлими хизмат кўрсатаётган ҳисоб рақамларида маблағи бўлган мижозларига тушум ҳисобидан сентябрь ойи иш ҳақини нақд пул билан таъминлади. Жамоа хўжаликларига ҳам сентябрь ойида ва октябрь ойи 15 кунида пахта терими учун 20488 минг сўм, бошқа ойлар меҳнат ҳақи учун 1221 минг сўм, болалар нафақаси учун 1339 минг сўм нақд пул берилиб, пахта теримига бўлган қисми Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан эмиссия ҳисобидан, қолган қисми тушум ҳисобидан амалга оширилди...»

Сайёрамиз овози

ЖАҲОН ҲАФТА ИЧИДА

МОСКВА. Ҳамдўстлик мамлакатлари давлат бошлиқлари кенгашининг 21-мажлисида ўзаро интеграцияни кучайтириш юзасидан бир қатор муҳим келишувларга эришилди. Жумладан, фан соҳаси, ташқи иқтисодий фаолият, газ етказиб беришга оид ўндан зиёд ҳужжатлар имзоланди. Мажлисдан сўнг бўлиб ўтган матбуот конференциясида МДҲ ҳудудида савдо-сотиқ ишларини яхшилаш давлатлараро иқтисодий қўмитасининг 1996 йилдаги асосий вазифаларидан бири бўлиши лозимлиги таъкидланди.

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ федерал ҳукумати мамлакат ҳудудида «ДАЙВА» япон банки операцияларини тўхтатиш ҳақида фармойиш берди. Кузатувчиларнинг фикрича, бу Америка тарихида хорижий молия ташкилотига нисбатан қўлланилган энг қаттиқ чорадир. Банк ҳужжатларни сохталаштириш ҳамда тафтиш ишларини чалкаштиришдан иборат 24 пункт бўйича айбланаяпти. Гап шундаки, «ДАЙВА»нинг расмий вакиллари давлат облигацияларини сотиш жараёнида бой берилган 1,1 миллиард доллар маблағни яширишга уринганлар. Бунинг натижасида кўплаб мижозлар, жумладан, америкаликлар моддий жиҳатдан зарар кўришди.

КИЕВ. Украина парламенти билан ҳукуматнинг бу ерда бўлиб ўтган ёпиқ мажлисида миллий валюта (гривна)ни тайёрлаш ва уни ишлаб чиқариш билан боғлиқ масала муҳокама қилинди. Аслида пул ислоҳотини шу йилнинг октябрь ойида ўтказиш мўлжалланган эди. Бироқ, мажлисда таъкидланганидек, меъёрий фондни яратиш учун мамлакатда зарур миқдордаги маблағ топилмади. Олинган маълумотларга қараганда, пул ислоҳотини амалга ошириш 1996 йил март ойигача чўзиладиганга ўхшайди. Киев пул-монет фабрикасида гривнанинг дастлабки намуналарини ишлаб чиқаришга киришилган.

ЛОНДОН. Қиролича Елизавета II Янги Зеландия пойтахтида Маори ҳудудини ерли аҳолига қайтаришни кўзда тутувчи тарихий ҳужжатга имзо чекди. Масала шундаки, адолатсиз тахт сиёсатига қарши кўтарилиши ва қўзғолонлар таъсири остида Британия колонизаторлари 1863 йилда Маори ерларини ўзбошимчалик билан эгаллаб олгандилар. Ниҳоят, давр бу аччиқ «хато»ни тузатди. Ҳечдан кўра кеч дегандек, Янги Зеландия Бош вазири ҳамда Маори общинаси раҳбари иштирокида ўтган имзолаш маросимида қиролича Маорига нисбатан қилинган адолатсизликни «жиноий ҳатти-ҳаракат» деб баҳолади. Конституцияга кўра, Елизавета II Янги Зеландиянинг давлат бошлиғидир.

НИКОСИЯ. Жануби-Шарқий Туркияда ҳукумат қўшинлари билан курд ишчи партияси (КИП) жангарилари ўртасидаги тўқнашувлар давом этмоқда. Маълумотларга кўра, сўнгги жанглар давомида 18 киши ҳалок бўлган. Улар орасида беш нафар ҳарбий хизматчилар бор.

АЛМАТИ. Қозоғистон парламенти (межлис)нинг қуйи палатасидаги ҳар битта депутатлик мандати учун беш номзод даъвогарлик қилмоқда. Сайловолди компаниясида ҳозир 30 сиёсий партия ҳамда жамоатчилик ҳаракатлари иштирок этаяпти. Мамлакат парламенти юқори палатасига сайлов 5 декабрга, қуйи палатасига эса 9 декабрга мўлжалланган. Ким ғолиб чиқиши ўшанда маълум бўлади.

Қонун лойиҳаси муҳокамада

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси лойиҳасини вилоятимиз касаба уюшма фаоллари қизғин муҳокама қилмоқдалар. Меҳнат жамоаларида шундай фикрлашувлар давомида мазкур ҳужжат ҳуқуқий давлат қуриш йўлидаги янги босқич бўлиши таъкидланмоқда. Айни пайтда меҳнатчилар билан иш берувчилар ўртасидаги серқирра ва мураккаб жараёнларни қонуний тартибга солувчи қомусий ҳужжат лойиҳасини такомиллаштирувчи муҳим таклиф ва мулоҳазаларни билдирмоқдалар. Қуйида шулардан айримларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

14-модда «Ходим меҳнатга оид муносабатларнинг субъекти сифатида», деб номланади. Бу бобнинг номини такрорлаяпти. Шунинг учун уни оддийгина «Ходимлар» деб, 15-модда «Иш берувчилар», 19- модда «Меҳнат жамоаси» ва 20-модда «Ходимлар ва иш берувчиларнинг вакиллик органлари» деб номланса, мантиқан тўғри бўларди.

Ушбу бобнинг18-моддасида «Айрим тоифадаги ходимлар меҳнатини ҳуқуқий жиҳатдан алоҳида тартибга солишнинг хусусиятлари деган таърифни ўзгартириб «Айрим тоифадаги ходимлар меҳнатини ҳуқуқий жиҳатдан алоҳида тартибга солиш ҳоллари» деб ёзиш мақсадга мувофиқдир.

Бизнингча, 82-модданинг 6-банди чиқариб ташланиши керак. Чунки меҳнат шартномаси (74-модда) ёзма шаклда тузилади. Агарда меҳнат шартномаси оғзаки шаклда ҳам тузилиши мумкин бўлганда эди, унда ишга қабул қилиш тегишли равишда расмийлаштирилган ёки расмийлаштирилмаганлиги-дан қатъий назар, иш бошланган кундан эътиборан меҳнат шартномаси тузилган деб ҳисобланиши мумкин бўларди.

Бундан ташқари Кодексни-

ҚЎЛЛАНИШДА ҚУЛАЙ ВА ТАЪСИРЧАН...

нг 83-моддасига биноан меҳнат шартномаси қонун ҳужжатларига мувофиқ тузилиб, у имзоланган вақтдан бошлаб кучга киради, ходим шартномада белгилаб қўйилган кундан бошлаб ўзининг меҳнат вазифаларини бажаришга киришмоғи лозим деб кўрсатилган.

84-модданинг 5-бандидаги «Хомиладор аёллар», уч ёшга тўлмаган боласи бор аёллар, корхона учун белгиланган квота ҳисобидан ишга юборилган шахслар» деган сўзлардан кейин» олий ва ўрта махсус ўқув юртларини ҳамда уларга тенглаштирилган ўқув юртларини битириб чиққан ёш мутахассислар» деб қўшиб қўйилиши мақсадга мувофиқ, деб ўйлаймиз.

101-модданинг биринчи банди қуйидаги таҳрирда ёзилишини таклиф этаман:

«Меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилинишига фақатгина касаба уюшмаси қўмитасининг розилиги олингандан кейингина йўл қўйилади, корхонанинг тугатилиши бундан мустаснодир».

Чунки лойиҳадаги таҳрирда ушбу банд қабул қилинса, баъзи бир раҳбарлар, мулкдорлар жамоа келишуви ва жамоа шартномаси қабул қилинишида касаба уюшмаси қўмитасининг олдиндан розилигини олишни хоҳламаслиги ҳам мумкин. Бундай ҳолат бошқа ҳар хил жамоа низоларининг келиб чиқишига сабаб бўлади.

103-модда иккинчи бандининг 2-қисми «Оиласида ундан бўлак мустақил иш ҳақи олувчи шахслар бўлмаган ходимларга» деган таҳрирда берилса, тўғри бўлади.

111-модданинг учинчи банди «Меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилинганда суд касаба уюшмаси қўмитасининг розилиги олинганлиги ёки олинмаганлигини ҳам аниқлайди», деб ёзилиши зарур. Чунки корхона, муассаса, ташкилотларда ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ва қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган бошқа органлар йўқ.

222-модда қуйидаги таҳрирда бўлишини таклиф қиламан:

«Иш берувчи ишлаб чиқаришда содир бўлган бахтсиз ҳодисаларни текшириш ва ҳисобга олиш тўғрисидаги низомга биноан текшириши ва ҳисобга олиб бориши шарт».

«Иш берувчи жабрланувчига ёки унинг манфаатини кўзловчи шахсга текширув тугаган кундан эътиборан узоғи билдан уч кун ичида шу бахтсиз ҳодиса тўғрисида тасдиқланган далолатномани бериши шарт».

Юқоридагилардан ташқари Меҳнат кодекси лойиҳасининг барча моддаларида ёзилган «ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи» деган сўзларнинг чиқариб ташланиши матлуб деб ўйлаймиз.

Чунки бу сўзлар қайси органни назарда тутаяпти, номаълум мавҳум органларни назарда тутишнинг хожати бўлмаса керак деб ўйлаймиз. Зеро, мустақил республикамизнинг Меҳнат қонуни ҳар жиҳатдан тўкис, ва адолатли бўлиши тарафдоримиз.

Н.ТЎХТАЕВ,
Касаба уюшмалари Навоий вилояти кенгаши раиси ўринбосари.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Германия Федератив Республикасига ташрифи олдидан

Mercedes-Benz

«Мерседес— Бенц» фирмаси бош вакиллиги — «Шарқ юлдузи» ўзбек—герман қўшма корхонаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг Германия Федератив Республикасига расмий ташрифини қизғин табриклайди ва қўллаб-қувватлайди.

Икки мамлакат ўртасида ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш ва янада чуқурлаштириш ўзбек ҳамда немис халқлари дўстлигини мустахкамлашга ижтимоий-иқтисодий тараққиёт даражасини юксалтиришга хизмат қилади, деб ишонамиз.

«Шарқ юлдузи» қўшма корхонаси президенти
Альберт Буссонвиль
Бош директор Ризо Ҳасаний.

ҚИЗИЛҚУМДА

Қизилқум саҳросида жойлашган working кончилар шаҳарчаси Зафарободга ҳам зангори олов етиб келди. Шу муносабат билан бу ерда митинг бўлиб ўтди.

Маросимда Навоий вилоят ҳокими Ҳаёт Ғаффоров, Бухоро вилоят ҳокимининг ўринбосари Владимир Жданов, Ғиждувон тумани ҳокими А.Муминовлар шаҳар меҳнаткашларини Қизилқум саҳросида биринчи бўлиб газдан баҳраманд бўлаётганлари билан қизғин табрикладилар.

Тантанали маросимда сўз олган шаҳардаги 136-маҳалла қўмитаси раиси Ф.Саидхонова ва шаҳар уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашининг раиси А.Гончаренколар бундай қулайлик учун вилоят ҳокимлигига, Навоий тоғ-металлургия комбинати маъмуриятига самимий миннатдорчилик билдирдилар.

«Ишонч» мухбири.

БИЗДАН СЎРАБСИЗ

Саволларга Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳуқуқ инспектори Надежда Ефимова жавоб беради.

Тақдир тақозоси билан турмушдан ажрашганман. Фарзандимиз бор. Алиментни ўз вақтида тўлаб турганимга қарамай у эгасига етиб бормаяпти. Арзимни кимга айтай?

Т.ТАНГРИЕВ,
Қашқадарё вилояти.

Бундай ҳолларда Алоқа вазирлигига мурожаат қилган маъқул.

Бир йил ўқитувчи бўлиб ишлагач, зобитликка хизматга чақирилдим. Мазкур хизмат даври имтиёзли пенсияга чиқиш учун меҳнат стажига кирадими?

А.РАҲМАТОВ,
Навоий вилояти.

Зобитликдаги хизмат даври умумий меҳнат стажига қўшилади, аммо бу имтиёзли нафақа тайинланиши учун мутахассислик стажига кирмайди.

Қарши чўлини ўзлаштиришда 25-30 йиллаб меҳнат қилган ҳайдовчилар, экскаваторчилар, бульдозерчиларнинг пенсияга чиқишида имтиёзлар назарда тутилганми?

А.Абдиев,
Қашқадарё вилояти, Толимаржон шаҳри.

Шароити оғир чўл ҳудудларида меҳнат қилаётганлар ойлик маошларига қўшимча ҳақ (коэффициент) оладилар. Аммо пенсияга чиқишларида имтиёзлар назарда тутилмаган.

1966-70 йилларда институтда ўқиганман. 1970 йилдан буён мактабда ўқитувчи бўлиб ишламоқдаман. 5 фарзандим бор. Шу йил имтиёзли нафақага чиқишим мумкинми?

Ш.ҒУЛОМЖОНОВА,
Наманган шаҳри.

Мутахассислик бўйича 25 йиллик иш стажига эга бўлганингиз учун имтиёзли пенсияга чиқишингиз мумкин. Олий ўқув юртидаги кундузги таълим умумий меҳнат стажига кириб, пенсия миқдорини белгилашда эътиборга олинади.

Онам 1910 йилда таваллуд топганлар. Иккинчи жаҳон уруши йилларидаги «Шавкатли меҳнати учун», «Шуҳрат» каби медаллар билан тақдирланганлар. Ҳозирда оила бошлиғи. Уларга ер ва мол-мулк солиғи чиқарилган. Шу тўғрими?

Д. МАВЛОНОВ,
Жиззах вилояти, Фориш тумани.

Ҳа, тўғри. Фақатгина «Меҳнат шуҳрати» орденининг соҳибларигина солиқларда кўзда тутилган имтиёзлардан фойдаланишлари мумкин.

Туман халқ таълими бўлимида услубчи, назоратчи, катта методист вазифаларида ишлаганман. 12 соатдан дарс ҳам берганман. Имтиёзли пенсияга чиқа оламанми?

К. ЭРГАШЕВ,
Андижон вилояти.

Йўқ. Фақатгина тўлиқ ҳолича ўқитувчи бўлиб ишлаганларгагина имтиёзли пенсия тайинланади.

Собиқ Иттифоқ даврида чиқарилган мақсадли заёмлар 1990 йилда корхона ва ташкилотларнинг илғор ишчи, хизматчиларига йиғилиш қарорлари билан рағбатлантириш тарзда сотилган эди. Ҳозирги пайтта келиб мазкур заёмларнинг қийматини тўлаш бўйича республикамизда қандай тадбирлар белгиланяпти?

Фуқароларнинг 1990 йилгача омонат кассаларига қўйган пул маблағларининг компенсациялари тўланадими ёки шу пуллар ўз кучини йўқотдими?

Ўзбекистон Республикасида 1992 йилда чиқарилган уч фоизли ички ютуқлар заёмларининг тақдири нима бўлади?

Р.ЗОКИРОВ,
Тошкент шаҳри.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида ойлик маошларнинг узлуксиз ошиб бориши, ўз валютамиз (сўм)нинг жорий қилинишини инобатга олган ҳолда заёмларни ва фуқаролар маблағларини тўлаш тартиби ҳозирча аввалги ҳолида қолади.

ОЛТИНБУЛОҚ ЖЎШГАНДА

Олтинбулоқ ўзини оқлади. Негаки бу деҳқон-фермер хўжалиги Ислом шоир номли жамоа хўжалигидан ажралиб чиқаётганида унинг равнақига кўпчилик шубҳа билан қараган эди.

Қора тоғ этакларида жойлашган қирлар хўжалигининг бошлиғи Очил Зайниддинов, Нарпай туман касаба уюшмаси қўмитаси билан ҳамкорликда меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашни энг асосий юмушларидан бири деб билмоқдалар. Ишчи, деҳқонларга шу муносабат билан ун, ёғ берилди. Олтинбулоқликлар эса бундай ғамхўрликдан бир руҳланиб, минг шодланиб меҳнат қилдилар. Натижада далаларда мўл ҳосил етиштирилиб, нафақат Нарпай туманида, балки Самарқанд вилоятида биринчилардан бўлиб маррага етиб келдилар. Миришкорлар 110 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнерга етказишиб, йиллик режани 20 кунда бажардилар. Хўжалик бригадирлари Баҳодир Саидов, Холит Эшназаров, Хотам Фозилов, Тошпўлат Рустамовларнинг Тош Нарзиев, Нормурод Худойбердиев, Даврон Саидов, Шерниёз Саидов каби механизаторларнинг, сувчилардан Банна Давлатова, Шермамат Убайдуллаев, Дилмурод Турдиниёзов, Қўлдош Каримов, теримчилардан Моҳигул Ҳамидова, Фазилат Аннақулова, Шарофат Каримова, Ҳилола Назароваларнинг баракали хирмон уйишда ҳиссалари унумли бўлди.

Шу кунларда чўлқуварлар ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил кўтариш учун меҳнат қилмоқдалар.

Р. ХУДОЙҚУЛОВ,
«Ишонч» мухбири.

МУРУВВАТ

Республикамизнинг барча жойларида бўлгани каби Қорақалпоғистонда ҳам Ватан уруши қатнашчилари, меҳнат фахрийлари, боқувчисиз қолган фуқароларга, қариялар ва ногиронларга нисбатан ҳурмат баланд. Доно халқимизнинг «Олтин олма — дуо ол» деганларидек, бу каби табаррук инсонлар доимо халқимиз назаридадир. Яқинда Нукус шаҳрида бўлиб ўтган республика Қизил Ярим Ой жамиятининг Қорақалпоғистон Республикасидаги бўлими ходимларининг йиғилиши ҳам ана шундан далолат беради.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Қизил Ярим Ой жамияти қўмитаси раиси А. Бозорбоева маъруза қилиб, йил давомида олиб борилаётган ишлар юзасидан ҳисобот берди. Республика ҳудудида яшовчи боқувчисини йўқотган қариялар, ногиронлар, ёрдамга муҳтож оилаларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар борасида сўзлади. Шунингдек, Япония, Швейцария, Голландия ва бошқа бир қатор хорижий давлатлардан ёрдам тариқасида республикага келтирилган тиббиёт, ҳамда тиш даволаш асбоблари, дори-дармонлар, болалар учун озиқ-овқатлар ўз вақтида эгасига бериб борилаётгани, совғалар уюштирилаётгани таъкидланди.

Икром ХОЛМУРОДОВ,
Нукус шаҳри.

Касаба уюшмалари ҳаёти

ҲАРАКАТДА — БАРАКАТ

Марғилон «Атлас» ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба уюшма қўмитаси раиси Абдумуталлиб АЛИМОВ билан суҳбат.

—Абдумуталлиб Сотиболдиевич, 10 минг киши меҳнат қилаётган катта корхона касаба уюшмасига етакчи бўлиш осон эмасдир. Бугунги кундаги энг муҳим ишларингизни нималардан иборат деб биласиз?

—Бугунги кундаги асосий вазифамиз, ана шу 10 мингга яқин ишчининг ўз вақтида маош олишларини, моддий манфаат кўриб, соғ-саломат, яхши кайфият билан меҳнат қилишларини таъминлашдан иборат. Бунинг учун маъмурият билан тузган шартномамизнинг ҳар бир банди қўл келаяпти. Ҳозир касаба уюшмасининг иш кўлами ҳам, ҳуқуқи ҳам кенгайган. Ҳа, биз ходимларга қулай меҳнат шароитлари яратиш билан бирга, дастгоҳларнинг унумли ишлатилишига, қимматбаҳо хомашё ҳисобланган ипакнинг тежалишига, маҳсулотларнинг турфа хил ва сифатли бўлишига ҳам бош қўшаяпмиз. Ахир, шу талаблар бажарилсагина, ишчи яхши ҳақ олади. Қарасак, фақат атлас ишлаб чиқарган билан харидорларни кўпайтира олмас эканмиз. Шунинг учун беқасам, турли астарлик газламалар, рўмоллар, қийиқчалар, хуллас режадаги 35 хил ўрнига 165 хил маҳсулот ишлаб чиқариб, яхшигина фойда олаяпмиз. Кези келганда, бу маҳсулотларни ун, гурунч, шакар, мева, сабзавот ва кийим-кечакларга айирбошлаб, ишчиларга тарқатяпмиз. Фабрика бўйича 12 та бошланғич касаба уюшма ташкилотимиз бор, уларга талабчанликни ошириш орқали ҳар бир ишчининг ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилинишига эришамиз.

Бугунги қийинчиликлардан меҳнаткашларни безиён олиб ўтиш касаба уюшмасининг вазифаси, бурчи. Бу ишда яна ўша шартнома, маъмурият ёрдами зарур. Корхонамиз қудратини ошириш эвазига аввало ишчини, қолаверса, унинг фарзандларини соғломлаштиришга жиддий эътибор бераяпмиз. Бу соҳага катта-катта маблағ ажратиляпти. Ҳозир бирлашмамизнинг ўз поликлиникаси ва кундузги шифохонаси ишлаб турибди. Цехларда 12 та тиббиёт бўлими очилган. 100 ўринли санаторий-профилакторийни кенгайтириш ниятимиз бор. Ҳар йили бу ерда1400 ишчи мунтазам даволанади. 27 хил даволаш усули мавжуд. Шарт-шароити қулай, катта курортлардан қолишмайди. Олтиариқдан шифобахш маъданли сув келтирилади. Тўрт маҳал мазали таом тортилади. Тажрибали докторлар, катта боғ, спорт зали, икки кишилик шинам хоналар дам олувчилар хизматида.

Борига барака киритиб, ғайрат билан ишлаётган бош шифокор Светлана Қосимованинг ташкилотчилигига битта мисол айтай. 1,6 гектарлик ердан сабзавот, мева олиш баробарида боғ оралиғида беда етиштириб сотилди ва эвазига мол олинди. Ҳозир сут-қатиқ маҳсулотлари шу ернинг ўзида етиштирилаяпти. Опанинг ҳаракатчанлиги билан иситиш тармоқлари янгиланди. 50 тонна сабзавот-мева сақланадиган омборхона қурилди.

Шоҳимардондаги 200 ўринли «Камалак» болалар оромгоҳида эса ҳар мавсумда 600 бола дам олиб чиниқади. Дарҳақиқат, «Камалак» ёшларнинг севимли масканига айланган. Яқинда, у республика оромгоҳлари ўртасидаги кўрикда энг юқори ўринни олиб, 50 минг сўм пул билан мукофотланди. Бу борада оромгоҳ бошлиғи, болапарвар аёл Розалинда Даниловна Бронштейннинг меҳнатлари беқиёс.

Бирлашма ҳудудида 5 та катта ошхона, цехларда буфетлар бор. Ҳаммаси бизнинг назоратимизда. 50 хонали уй қурилаяпти. Бу йил насиб этса, 50 та оиланинг хурсандчилигига шерик бўламиз. Ҳаракатда-баракат деганлар. Мавжуд имкониятларни ишга солиб, эзгу мақсад сари интилаверамиз.

—Касаба уюшмаси ташаббуси ва маблағи қандай тадбирлар ўтказилмоқда?

— Аввало шуни айтиш керакки, бирлашмамизнинг «Атласчи» футбол командаси ва катта ўйингоҳи бор. Команда республика миқёсидаги ўйинларда ҳам фаол қатнашмоқда. Тез-тез кўнгилли сайллар, турли мусобақалар ўтказилади. Ўзимизнинг катта маданият саройимиз, турли-туман тўгаракларимиз бор. Яқинда танда тайёрлаш фабрикасининг «Жилокор», пишитув-тўқув фабрикасининг «Камалак» жамоалари «Даврага келинг, дугоналар» номли кўрик ўтказдилар. Биз бош бўлдик. Миллий қадриятларни тиклаш, бозор иқтисоди билимлари, одоб-аҳлоқ, оила бурчи мавзуидаги баҳс-мунозарада «Камалак» жамоаси ғолиб чиқиб, Шоҳимардонга йўлланма билан тақдирланди. Бирлашма автобусида бориб, дам олиб келишди. Ёшлар ўртасида «Ўз касбининг устаси», «Балли, йигитлар» каби турли мусобақалар ўтказиляпти.

Энди биз тежамкорлик ва меҳнат унумдорлигини ошириш борасида ҳам мусобақалар ташкил қилмоқчимиз. Чет эл ишбилармонлари билан ҳамкорликда қўшма корхоналар очиш режалаштирилмоқда.

—Бирлашмада илғорларни рағбатлантириш масаласи қандай?

— Бу масала ҳамиша диққат марказимизда. Ходимлар санаторийларга, ўзимизнинг профилакторийга бепул йўлланмалар билан таъминланмоқда. Пенсияга чиқаётганлар тантана билан кузатиб, уларга мукофот пули берилаяпти. Рағбатлантиришнинг бошқа шакллари ҳам кенг қўлланилмоқда.

Суҳбатдош: Санъат МАҲМУДОВА,
«Ишонч» мухбири

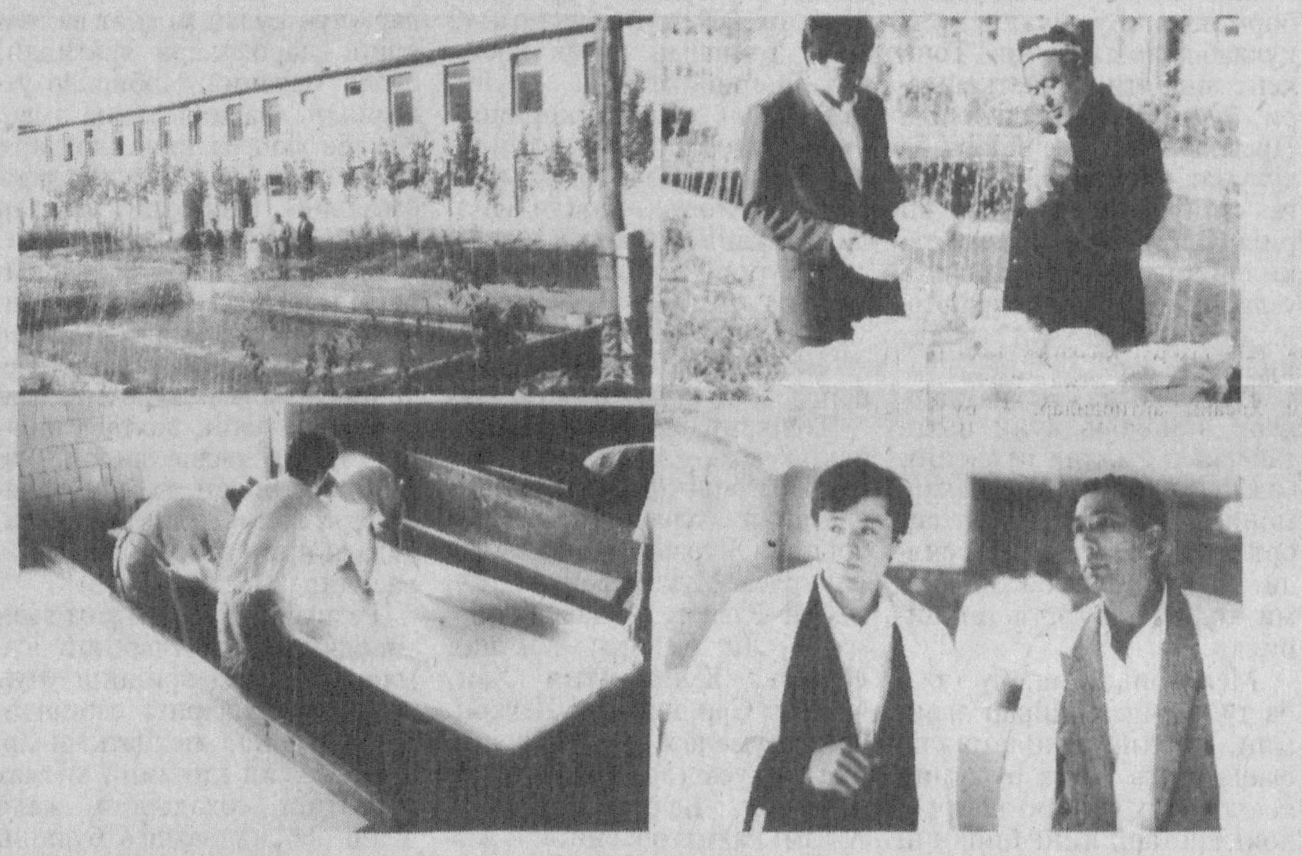

Наманган шаҳридаги «Абдул-файз» хусусий фирмаси Наманган туманидаги Тошбулоқ қишлоғида сутни қайта ишлайдиган кичик корхона очди. Бир суткада 18 тонна сутни қайта ишлайдиган бу корхонада ҳозир икки сменада 30 киши меҳнат қилмоқда.Асосан сарёғ, пишлоқ, қурут ишлаб чиқарилмоқда.Маҳсулот сифати жаҳон андозасига тўғри келади. Фирмада шунингдек, пластмас қопқоқ ва салафанлар ишлаб чиқарилмоқда.

Суратларда:1.Корхонанинг умумий кўриниши.2.Корхона директори Бахром Сидиқов ва «Абдул-Файз» фирмаси президенти Файзулла ҳожи Абдуллаев.3.Корхонада иш жараёни.4.Корхона раҳбари ва мухандис Усмон Иномов.

Турғунбек Маҳкамов олган суратлар.

«Ишонч»нинг иқтисодий луғати

«ИШОНЧ»нинг иқтисодий луғати рукнини Тошкент Давлат иқтисодиёт университети профессори, иқтисод фанлари доктори Т. Жумақулов олиб боради

БРОКЕР — Муомала жараёнини амалга оширишда ўз ҳиссасини (хизматини) кўрсатадиган воситачи, даллол. У воситачилик вазифасини фонд, товар, валюта биржаларида бажариб, маълум бир турдаги ишга иқтисослашади. Масалан, брокер товар биржасида фаолият кўрсатса, бошқа биржада ишлаши қийин, чунки у кўп информацияга (маълумотларга) эга бўлиши керак. Брокер ишни харидорлар номидан ёки уларнинг талаби билан олиб боради. Брокернинг хизмат ҳақи бажарган ишига қараб белгиланади, у харидорлар ўртасида тузилган шартнома асосида ҳаракат қилади. Зарурат туғилса қўшимча хизмат кўрсатиши ҳам мумкин. Масалан, харидорнинг илтимосига кўра бозорни чуқурроқ ўрганиб, реклама қилишга, кредит топиб беришга ёрдамлашиши мумкин. Албатта, брокер ўз ҳолича товар ваколатига, тўловларни қабул қилиш ҳуқуқига эга эмас.

АҚШда биржа маклерлари брокерлар ва дилерларга бўлинади. Брокерлар ўз фаолиятларини харидорлар, дилерлар эса шахсий маблағи ҳисобидан олиб боради. Брокерлар оладиган ҳақ, даромад амалга оширилган савдонинг 3—5 фоизини ташкил этади. Ана шундай брокерлик жойлари республикамиздаги барча биржаларда бор. Биргина Республика агросаноат биржасида 430 та воситачилик ўрни мавжуд. Қолган биржаларда эса бундан ҳам кўпроқ брокерлар ишлаб турибди.

ДОТАЦИЯ — Бу ҳаражатларини даромади билан қоплай олмаган корхоналарга бериладиган давлат молиявий ёрдамидир. Бозор иқтисодиёти шароитида давлатнинг ўз корхоналарига ажратадиган дотацияси (ёрдами) қисқариб боради. Бозор механизмлари амал қилмайдиган тармоқлардагина сақланиб қолиши мумкин. Масалан, илмий-тадқиқот ишлари, экологик муаммолар, мудофаа билан боғлиқ корхоналар ва бошқаларни давлат дотация билан таъминлайди.

Бозор иқтисодиёти шароитида иложи борича давлат дотациясини қисқартириб бориши керак. Чунки қаерда дотация асосида иш олиб борилса, у ерда меҳнат (ишлаб чиқариш) самараси юқори бўлмайди.

Anadolu Ltd.

ТУРКИЯДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ҚУЙИДАГИ МАХСУЛОТЛАРНИ САВДОГА ҚЎЯДИ:

ёғоч эшик ва деразалар; офис ва уй учун мебеллар; қандиллар; сантехника; эшик қулфлари; эшик ва дераза тутқичлари.

Манзил: Тошкент, М.К.Отатурк кўчаси 23 уй, «Анадолу» магазини.
Тел:(3712) 33-43-73, 67-93-82, 67-35-26, 67-25-36.
Факс:(3712) 67-93-79.

Одамийлик сабоқлари

Газетамизнинг муҳтарам ихлосмандлари!

Ҳар ҳафта газетамиз саҳифаларида «Одамийлик сабоқлари»ни ўқиб келяпсиз. Синчков газетхонларимиз таҳририятда бу сабоқларда ортиқча такрорга йўл қўйилмаётгани, маълум бир режа асосида аҳлоқ ва одобнинг турли қирралари хусусида изчил фикр юритилаётганини сезаётганига аминмиз.

Ҳақиқатан шундай. Айни пайтда биз муаллифларимизнинг ҳам турли соҳа кишилари бўлишларига интиляпмиз. Бош мақсадимиз - «Одамийлик сабоқлари»нинг юксак таъсирчанлигига, уларнинг ҳар бир ўқувчи қалбига етиб боришига эришиш. Шу мақсадда, имкони бўлганда, дин арбобларининг масжидларда, турли оилавий маросимлардаги амри маъруф йиғинларида қилган ваъзлари, дунёвий олимларимизнинг жамоалар олдида қилган маърузаларини қарийб ўзгаришсиз, бироз қисқартирилган, тартибга солинган ҳолда Сизларга тақдим эта боришга қарор қилдик. Марҳамат, қуйида пойтахт вилояти Нажия биби жоме масжиди имом хатиби хожи Фозил Қори Ёсин ўғлининг ота-оналарнинг фарзандлардаги ҳақи ҳақидаги ваъзини келтирамиз.

ОТА-ОНА ҲАҚИ

Ҳурматли биродарлар!

Ота-она рози - Аллоҳ рози. Ота-онани билган - Аллоҳни билади. Аллоҳни таниган - ота-онани танийди. Аллоҳни таниган инсон ҳеч қачон ота-онасини хор қилмайди. Ота-онанинг қадрига етган - Аллоҳга имон келтирган ҳақиқий инсон бўлади.

Аллоҳ Таоло Қуръони каримда: «Эй, бандам, йўқдан бор қилиб яратганимга, жон ато қилганимга, улуғ инсон қилиб яратганимга, аҳли ислом фарзанди қилиб дунёга келтирганимга, ризқ-рўз бериб, танингни соғ қилиб, бола-чақа бериб - шуларни сенга ато қилганимга шукур қилгин. Дунёга келишингга сабаб бўлган, бир парча этлигингдан баркамол инсон бўлишликкача боқиб хизмат қилган онангни, қишда совуқ еб қолмасин деб, ёзда мевасиз қолмасин деб, нафақат аҳли аёл фарз деб, минг бир қийинчиликларда боқиб катта қилган отангнинг шукрини қилгин», дейди.

Ҳаёт пайтида қўлдан келганча ота-онанинг хизматларини қил, олам-олам дуоларини ол. Дунёдан ўтгандан кейин беш вақт намозда дуо қил ота-онангнинг ҳақига, ота-онага ҳам кўп нарса керак эмас. Ҳаётликларида уларнинг ҳолларидан хабар олиб «яхши ўтирибсизми отажоним, аяжоним - сиз яхшимисиз, кўнглингиз нимани тусаяпти» деб сўрасангиз, «соғ юрибман, тинч юрибман», деб дийдорингизни кўрсатиб қўйсангиз - уларнинг кўнглини оласиз. Дунёдан ўтганларида руҳларига дуо қилиб, намозда фарздан кейин дуолар қилсангиз - сизнинг ҳақиқий ота-онага ҳам шукрингиз, Аллоҳга ҳам шукрингиз шу бўлади.

Нима қилайликки, мана бу 70 йиллик даҳрийлик, дин эркинлиги бўлди. Энди мана шундай улуғ ишлар бўлаяпти. Албатта, бирдан ҳамма нарса бўлиб кетавермайди. Янаям бу халқнинг, бадан-баданига, қон-қонига дини исломимиз қонунлари шундай сингиб кетган эканки, бу 70 йил агар бошқа халқ бошида шундай иш бўлганда, мусулмончиликдан асар қолмасди. Қамалса ҳам, отилса ҳам — намоз ўқиб келди, оталаримиз — қуръонни қўлдан бермади, мачитсиз қолмади, шаҳар азонсиз қолмади, азон айтилиб турди, калтак еса ҳам намоз ўқиб турди — ўқийдиганлар, шулар сақлаб турди. Исломни суғуриб оламиз деди бир дарахтга ўхшатиб. Дарахтнинг илдизи бақувват экан, шохлари синди - танаси синди суғурилиб чиқиб кетмади. Ана шу дарахтнинг илдизларидан навниҳол шохлар яна пайдо бўлиб, яна бақувват бўлиб, куч олиб кетди - мана бугун кўриб турибмиз. Тўрт йилдаги ўзгариш - ўттиз йилликка ўхшайди - шукр қилишимиз керак.

Ношукурчилик, шошма-шошарлик, бесабрлик оқибати яхши бўлмайди. Яратгандан сўраб, яратганга шукр қилиб, секин-асталик билан ота-боваларимиз йўлига қайтамиз, иншооллоҳ, раббил оламин.

Энди, муҳтарам биродарлар, умуман, ўзбек халқи ота-онамизнинг дуосини олган халқмиз. Мана бу дастурхонни кўринг: ҳаммамизнинг уйимизда ҳам шундай. Бу кўриб, еб юрган нарсаларимиз ота-онаримиз дуосининг баракаси. Бизникини невараларимиз кўради. Биз ҳам энди дуони ўрганайлик, ҳаром-ҳалолнинг фарқига борайлик.

Биродарлар! Ота-она тўғрисида кўп эшитган бўлсанглар ҳам маъруза қилмоқчиман. Уламои киромаларимиз қуръондан, ҳадисдан олиб, ўғилнинг гарданида ота-онанинг 10 та ҳақи бор - бу ҳақ вожиб, дейилган.Қуръонда «Бани Исроил» сурасида, «Луқмон» сурасида, «Аҳқоб» сурасида ота-онанинг ҳақи болада қанча - Аллоҳ Таоло ўзи зикр қилиб айтган. Шуни уламоларимиз олиб, ўнта ҳақ вожиб дейишган. Мана шу ўнта ҳақни ҳаётимда болаларим менга хизмат қилсин, болаларим иззат-ҳурмат қилсин, бахтли ҳаёт кечирай деган ҳар бир ўғил-йигит шу ўнта ҳақни икки қўлидаги ўнта бармоғини қандоғ билса ана шу ҳақни шундоғ билиб, шу ҳаққа риоя қилсин. Икки дунёда азиз-мукаррам бўлади.

Ота-онани ўзидан рози қилган, ота-онанинг дуосини олган инсон икки дунёда хорликни кўрмайди - азизликда ўтади, қилган хизмати болаларидан ўзига қайтади.

Мана шу ўнта ҳақни мен бирма-бир айтиб бераман. Илоҳим, шуларнинг эсда қолишини худо ҳаммамизга насиб этсин. Айниқса, мана ёш укаларимиз, ёки йигитлар, ота-оналари ҳаёт ёки ота, ёки она, ё иккаловлари - шу вақти-фурсатни ғанимат билмоқ керак. (Бу ҳақ қиз болага тааллуқли эмас: қиз бола бировнинг хасми - узатасиз - эр рози - худо рози бўлиб кетади. Эри руҳсат берса келади - бўлмаса йўқ). Гап ҳаммаси ўғил болага - йигит кишига.

Ўнта ҳақдан биринчиси - она-онанинг таомини бермоқ - вожиб. Яхши одам ўйлар: ие, ота-онасигаям таом бермайдими? Ҳа, яхши одам, яхши бола ота-онасига жониниям беради. Лекин бу ҳаётда кўрдик баъзи нокасларни - бир коса овқатини отасидан, онасидан қизғанганларниям. Ўзи овқат еб, ота-онасига таом бермаса - гуноҳкори азим бўлади - тарки вожиб. Таомни беради - мард, имон-эътиқоди бор, Аллоҳдан умиди бор инсон. Меҳр-раҳми бор инсон. Лекин имонсиздан Аллоҳим, мардниям, раҳмниям, муруватниям олиб қўяркан. Бўлмасам, судга бериб боқтирадими ота-онани - шундай ишлар бўляпти. Билмадиму баъзи жойларда суд ҳукм чиқаради - отангни боқасан, шунча пул берасан деб. Бу вожиб - гуноҳкор бўлади ахир таом бермаса!

Иккинчи ҳақ - либос олиб бериш, кийинтириш. Қишки-ёзги кийимидан хабар олиш. Отамнинг махсиси йиртилиб қолибди-ю, калишлари эскириб қопти-ю, чопонлари юпуну, онамнинг рўмоли йўғу, махсилари деб - мана шуларни эътибор қилиб туриб, ота-онани кийинтириб туришлик ўғилнинг гарданида вожиб. Ўзи зўр кийинволиб, болаларини зўр кийинтириб, ота юпун чопонда дийдираб, она юпун рўмолда юрса худо уни гуноҳкор қилади. Унинг қилган эҳсону бошқа садақаларини Аллоҳ ўзига қайтариб қўяди. Чунки, бу вожиб - ота-онани едириб-кийдиришлик. Буни аввал адо этиш керак: ота-онани зўр кийинтириб қўйиш керак.

Отасига махси олиб беришга пулини қизғаниб, ўлгандан кейин мармар тош қўяман дейдиганлар ҳам бор. Ойисига рўмол олиб беришга қорни оғриган одам 100 кило гуруч дамлаб ош бераман, ошна-оғайним кўп дейди. Эй инсон! Тирикликда бир пиёла қаймоқ билан иккита иссиқ нонни олиб, ойижон, дадажон манавини еб олинглар денг. Икки дунёингиз обод бўлади. Шундоғ худо сизга савобларни беради. Ўлгандан кейин тошингизни йиғиштиринг, қозон осишингизни қўйинг- тириклигида кўнглини олинг. Дуосини олиб қолинг. Ана шу керак.

Учинчи ҳақ - хизматларини қилиш. Ота-она қариганда тез-тез хасталаниб туради, бемор бўлиб туради. Шунда ўғиллар докторга, табибга югуриб, отам касал бўлиб қолди, ойижоним бетоб бўлиб қолди деб, шу табибга, дорига юрганда, жумага борганингизда қўйган ҳар бир қадамингиз савоб, иккинчиси қилган гуноҳларингизга кафорат бўлса, ота-онанинг хизматида юрган йигитнинг ҳам бир қадами савоб, иккинчи қадамини гуноҳларига кафорат қилиб қўяркан Аллоҳ. Яна бир фариштани тушириб қўяркан, ота-онасининг хизматида юрган бандамнинг ҳақига дуо қилиб тургин деб. Фаришта дуо қилиб тураркан. Болангдан қайтсин - отангнинг хизматида юрибсан, умринг узоқ бўлсин. Худо бахтингни берсин деб. Ўзингизнинг онангизга, отангизга қилган хизматта — бировникигамас.

Ана шу хизматларни қилиб турганда худонинг раҳмати ҳам ёғилиб тураркан шу болага.

Тўртинчи ҳақ - ҳалимлик билан, мулойимлик билан хизматларини қилиш. Кийим оберганда, таом берганда, дориларни обкелганда: ойижон мана топиб келдим. Адажон топиб келдим мана манавуни. «Мана! Зўрға қийналиб топдим, деб отвормай, едирвомман, кийдирвомман - яна нима қилиб берай,дейдиганларимиз ҳам бор. Қилган хизматини бир пул қилиб юборади кўполлиги билан. Қиблагоҳим, валинеъматим, онажоним дейиш керак. «Бобой», «Кампир» деган сўзларни ишлатади баъзи бировлар. «Чол» дейди. Унақа бўлмайди. Уялинг худодан. Ота-онангиздан! Дунёга келишингизга сабаб бўлиб, бир парча этлигингиздан боққанларни қайси тил билан «бобой», «чол», «кампир» дейсиз. «Онажоним, валинеъматим, қиблагоҳим, отажоним, падари бузрукворим деб муомала қилишни ўрганадиган давр келди энди.

Ниҳоятда ота-онага мулойимлик билан муомала қилиш керак. Баъзи бир биродарларимиз илми кўпайиб қоладими ота-онасидан, ё ота-онасидан бойиб қоладими - ота-онасига ҳам хўжайинроқ бўлиб, қўл остидагиларга қарагандай гапириб, дадасини намозлариниям «чатоқ экан намозингиз» деб, бир бошқача тус оворади-ей.

Мусулмончиликнинг турган-битгани хулқ-одоб. Тўғри, тушунтиринг бировга, ибодатни ўргатинг. Дадангизга, устозингизга, бувангизга ўргатаётганда мана Имом Ҳасайн билан Имом Ҳусайн тарбиятидан олсангиз айни муддао бўлади Икковлари 9 яшар экан. Бундай қарашса - бир қария чала таҳорат қиляпти. Таҳоратни билмас экан да ҳалиги қария. Имом Ҳасайн айтибдилар: « Бу одамни тўғрилашимиз керак, ҳато қиляпти таҳоратда». «Отахон, биз таҳорат қилайлик, сиз қараб туринг, чаласини айтасиз дебдилар. Ҳалиги қария қараб турибди - Имом Ҳасайн таҳорат қилиб кўрсатиб берса. «Вой, айланай болаларим, меники хато экан - сизлардан ўрганиб олдим. Кимнинг фарзандларисиз?», «Биз Ҳазрат Алининг ўғилларимиз, Муҳаммад салоллоҳу алайҳи вассалламнинг набираларимиз» дейишди болалар. «Билиниб турибди қандай зотнинг фарзандлари эканлигингиз!»

Бизда, дадасими у: «Ҳу, қилган ишингиз хато, ундай қилмайди, бундай бўлмайди деворади «билағон ўғил». Юрак дарз кетади. Ота юраги нозик бўлади онаникидан. Муҳаммад Мустафо салоллоҳу алайҳи васалламнинг умматларига қўполлик мумкинмас. Сизнинг хулқингизни кўрган одам «Ло илоҳа иллоллоҳ» десин - хулқингиз билан мусулмон қилинг, заҳар тил биланмас, иғво биланмас, қўполлик биланмас, талашув биланмас.

(Давоми бор).

ТУРКИСТОН — УМУМИЙ УЙИМИЗ

ХУМОГА ТОПИНГАН ЭЛ

Тарих фанлари доктори, профессор Обод Жўрақулов муҳим мавзудаги тадқиқот ишини ниҳоясига етказди. У Қашқадарё вилояти, Касби туманидаги Қамаши қишлоғи тарихини ёзиб битирди. Ўзбекистонни ўзларига ватан тутиб, азалдан ўзбеклар билан ёнма-ён, эт ва тирноқ, қош ва киприк, кўз ва узукдек бир-бирига яқин, ҳамдард ва ҳамфикр, суянчиқ ва елкадош бўлиб келаётган халқлардан бири тожиклардир. Ушбу мақолада қамашилик аҳолининг узоқ ўтмиши, ҳаёт тарзи, ижтимоий келиб чиқиши ҳақида ҳикоя қилинади.

Қамаши серқабила қишлоқдир. Турли уруғ, турли мазҳаб ва турли тилга мансуб одамлар азалдан бир ҳудудда яшаб, Қамашини ўзларига макон этиб келганлар.

Қашқадарё музофотида Қамаши номли туман, шаҳар ва қишлоқ бор. Шаҳар ва туман Қашқадарёнинг юқори ҳудудида жойлашган бўлса, Қамаши қишлоғи унинг қуйи қисмидадир. Профессор Тўра Нафасовнинг гувоҳлик беришича, ҳар учала ном битта маънони билдиради: қамайчи — Қамайчи — Қамай:чи — Қамо:чи, яъни қамайлар, қамайлар, қамайликлар, Қамай қишлоғидан кўчиб келган кишилар, — чи аффикси жой номларига — этнонимларга қўшилганда мансубликни ва кишилар гуруҳини билдиради. Учала ном бир асосга эга: Қамай — чи — қамаши, яъни Қамай туркий этнонимдан ясалган. Қама, қамо, Хумо — афсонавий қуш туркий қабилалардан ҳисобланган қавм одамларининг сиғинадиган илоҳий кучи — тотэми ҳисобланган. Вақтлар ўтиши билан илоҳий куч-тотэм уруғ номига кўчган. Қизиғи шундаки, Қамаши шаҳрида ҳозирги кунда ўзбеклар, Қамаши қишлоғида эса асосан тожиклар истиқомат қилишади.

Бир вақтлар Қамаши қишлоғини ўзларига ватан этганлар ҳам туркий Қамай уруғига тааллуқли одамлар ҳисобланган. Кейинчалик бу ерга форсийзабон аҳоли келиб жойлашган. Улар кўпчиликни ташкил этиб, манзилгоҳда етакчилик мақомига эга бўлганлар.

Ҳозирги вақтда Қамаши қишлоғида қамашилик, холиқи, хўжаги, кейикчи, мерганлар, мушоқи, эрони эшонлар, бир ҳинди каби уруғлар яшайди.

Қамашиликлар Қамай уруғи одамлари бўлиб, қишлоқ қарияларининг гувоҳлик беришларича, биринчи бўлиб Қамашини ўзларига ватан тутганлар. Ҳозир қишлоқда 10 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилиб, шунинг 6—8 фоизи қамашилик уруғига мансубдир. Оғзаки суҳбатларда қамашиликлар ўзларини «Чингизхоннинг Ўрта Осиёга юриши даврида келиб қолганмиз» деб ҳисоблайдилар. Қамашиликлар ўзаро мулоқотда ўзбек тилида гаплашадилар. Тожик тилини ҳам биладилар.

Холлиқи қавми одамлари ўзбек ҳисобланиб, қишлоқ аҳолисининг 5—7 фоизини ташкил этади. Уларнинг Тожикистонда Қабадиён музофотидан ҳозирги манзилгоҳга келганларига тахминан 500 йиллар бўлган. «Холлиқи» атамани қариялар, мактаб муаллимлари «Хонники», яъни «хоннинг ери» бўлиб, сўнг у жойлар кўчиб келганларга берилган, вақт ўтиши билан бу сўз ўзгариб, «Холлиқи» кўринишига ўтган, дейдилар. Элшунос олима Б. Х. Кармишева эса XV асрда Дашти-Қипчоқдан келган туркий қавмлар орасида Дўрман уруғи одамларининг кўпчилиги Тожикистон ҳудудида яшагани, уларнинг икки бойи XVIII асрда жанжаллашиб, Ўзбекистон ерларига кўчгани ҳақида қизиқарли фикр билдиради. Шуни ҳисобга олсак, Холлиқи уруғининг асли насаби дўрмонлардан бўлиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас. Қишлоқнинг илк қалдирғоч муаллими, тарихчи, марҳум Қамар Ботиров ва Элмурод Ҳоллиевлар Холлиқиларни Хоразмдан келган, дейдилар. Профессор Тўра Нафасов Холлиқиларни «Қорлуқ» атамасига дахлдор демоқчи бўлади: «Сўзлашувда кўп ҳолатда «К» товуши ўрнига «Х» товушини, «Р» ўрнига «Л» ҳарфини ишлатадилар. Шу тариқа «Қорлуқ», «Холлиқи»га айланган бўлиши мумкин. Холлиқи сўзига «И» ҳарфининг қўшилиши эса ўша жойда форсий забон халқнинг яшаши билан боғлиқ. Чунки улар кўп сўзларнинг охирига «и» ҳарфини қўшиб ишлатадилар ва уни ўзбекчага ағдарганда «лар» қўшимчасини билдиради. Масалан, «Холлиқи — холликлар, Эрони — эронийлар кабилар».Таниқли тилшунос олим Султоншо Отаниёзов эса «Корлик» сўзини араб олимлари «Харлух», форслар эса «Халлух» кўринишида ишлатадилар, деб ёзиши мавзуга аниқлик киритади. Холликиларнинг туркий «Корлук» уруғларига дахлдорлигини тасдиқлайди.

Қамаши қишлоғида «Хўжаги» уруғи катта уруғ ҳисобланади. Уларнинг келиб чиқиши ҳақида ҳам турли хил қарашлар бор. Хўжаги қавмлари орасида тожиклашган туркманлар, араблар, ҳиндилар ҳам бор. Бу қавм одамлари асосан тожик тилида гаплашадилар. «Хўжаги» атамаси ҳам форс-тожикча бўлиб, ўзбек тилида амалдор, бой, хўжайин маъноларини беради. Бу уруғ одамларининг кўпчилигини элшунос Б. Х. Кармишеванинг гувоҳлик беришича, 1513 йилда ўзбек султонлари Жонибек ва Убайдулло томонидан Хуросоннинг Шибирғон ва Андхўй музофотидан Амударёнинг шимолига, Зарафшон воҳасига кўчирилган тожиклашган аҳоли ташкил этади. Бу фикримизнинг уруғ ичидаги қавмлар номлари: Хобуклар (уйқучилар) авлоди Али, авлоди Ҳайитбой, авлоди Маликон, авлоди Тошак каби номлар ҳам исботлайди. Хўжаги уруғига кирувчи Бир ҳинди қавми Ҳиндистондан келиб, Қамашида ўрнашиб қолган. Ўразлар тўпори эса туркманлар бўлиб, Амударёнинг Башир атрофидан келиб жойлашганлар ва ҳозирги кунда тожиклашиб кетганлар, аммо туркман тилини ҳам қисман биладилар.

Қамаши қишлоғида Мушкоки уруғининг келиб чиқиши ҳам киши диққатини ўзига тортади. Мушкоки сўзи маъноси бўйича ҳам турли хил қарашлар бор. Баъзи олимларнинг фикрича, Мушк—ўзбек тилида «Сичқон», коки — ўзбекчада қоқ ҳовуз маъносини беради. Қўшиб айтилса, сичқонли қоқ ҳовуз атрофида сичқон уялари кўп бўлгани учун шундай айтилган. Иккинчидан «Мушк» тожикча сўз бўлиб, ўзбекчада анбар, ҳидли, хушбўй деган маънони англатади. «Коки» эса сариқ гуллик ўсимликдир. Мушкоки авлоди араблар, бўлиб XVI асрларда Арабистонда мушкоки ўсадиган жойларда яшаганлар. Сўнгра улар ҳозирги манзилларга кўчиб келтирилган. Уларнинг Тоймас авлодлари ҳозир ҳам қисман арабчани тушунадилар. Мушкокилар тўлиқ тожиклашиб кетганлар. Ташқи кўринишларида эса араб миллатига хос аломатлар яққол кўзга ташланади.

Эронилар қавми Қамаши қишлоғи аҳолисининг 15—20 фоизини ташкил этиб, улар ҳозирги ўринларига Машҳаддан, Копет тоғнинг жанубий сарҳадларидан келганлар. Эронийлар ҳам асосан тожик тилида гаплашадилар. Ўзбек тилини ҳам биладилар.

Қамаши қишлоғида истиқомат қилувчи катта қавмлардан бири кийикчилардир. Улар жойлашган жамоа хўжаликлари 1951 йилда Тошкент вилоятининг Бўка туманига кўчирилганлиги учун ҳозирги Қамаши қишлоғида бу қавм озчиликни ташкил этади. Кийикчилар Хоразм томонидан келган кўчманчи қабилаларга мансуб қавмдир. Б. Х. Кармишева уларни манғитларга мансуб, дейди. Қамаши кийикчилари эса ўзларини «мустақил уруғмиз», деб таъкидлайдилар. Кийик мазкур қавмнинг илоҳий кучи — тотэмидир. Ўтмишда кийикчилар ов ҳайвонларини, кўпроқ кийикни овлаш билан шуғулланганлар. Шу тариқа уруғ шаклланган. Кийикчи атамасини «кейикчи» тариқасида ҳам ёзадилар ва ишлатадилар.

1995 йилнинг бошларидаги маълумотларга кўра, Қамаши қишлоғида 1474 аҳоли истиқомат қилмоқда: асосан тожиклар ва ўзбеклар. Шунингдек: қишлоқда туркман, рус, белорус коми, татар, араб миллатига мансуб кишилар ҳам бор.

Қамаши аҳолисининг деярли кўпчилиги ўзаро мулоқотда ўзбек ва тожик тилидан фойдаланадилар. Қамашиликлар ўзаро қуда-қудағайлашиб кетган. Улар дини-эътиқоди муштарак, дўст-биродар инсонлардир.

О. ЖЎРАҚУЛОВ,
Қарши Давлат университетининг Ўзбекистон тарихи кафедраси мудири, тарих фанлари доктори, профессор.

От ўйинчоқ қўлингда,
Не хаёллар ўйингда?
Келажагинг — оппоқ от
Номи — бахтли, ҳур Ҳаёт.

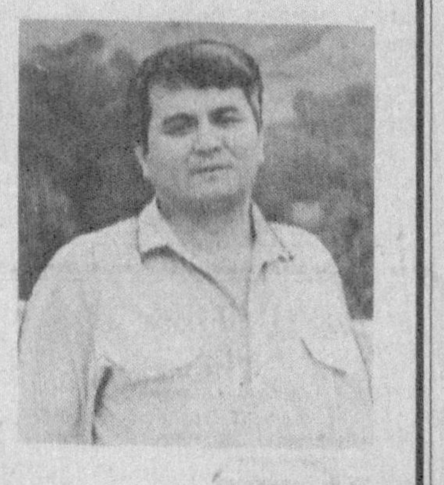

Бугунги адабиётимизнинг кўзга кўринган вакиллари орасида шоир ва драматург Тўра Мирзонинг муносиб ўрни бор.Ўз овозига,ўз мавқеига эга бу ижодкор энди 40 ёшга қадам қўйиш арафасида бўлишига қарамай театрларимиз саҳналарига ўнлаб драматик асарлар ҳадя этиб улгурди. Унинг эҳтиросли, ҳам шаклан, ҳам мазмунан халқ юрагига яқин шеърлари нафақат ўзимизда ҳатто бошқа халқлар шеърият ихлосмандлари қалбига йўл топа олди. Унинг ўнга яқин тўпламлари ўзимизда, Москва ва Анқарада нашр қилинди.

Тўра Мирзо диёнат вақфининг турк жумҳуриятлари шоирлари орасида ўтказилган мусобақаларда икки маротаба ҳам совринлик тахтини эгаллашга муяссар бўлди.

Улуғ соҳибқирон Амир Темур ҳақидаги биринчи драматик асар Тўра Мирзо қаламига мансуб.

Унинг «Бобурнинг Мовароуннаҳр билан хайрлашуви» номли шеъри Туркия жумҳурияти мактаблари учун чиқарилган «Гўзал туркчамиз» адабиёт дарслигига киритилган.

Тўра Мирзо Наманган вилояти, Чортоқ тумани Пешқўрғон қишлоғида 1956 йилда туғилган. 1979 йилда Тошкент санъат институтини битирган.

У Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси котиби вазифасини ўтамоқда.

Тўра МИРЗО

xxx

Навоийдан ортиқ шеър ёзолган ким?
Чўлпон-да, кўз қуйган шеър узугига.
Огаҳий огоҳда бўлганда таслим,
Шоҳ Машраб ғарқ бўлди кўз ёш-кўзгуга.

Минг-минг шоирларнинг ёрилди боши,
Сўзга бош теккизиб, чиққанда тили.
Нажмиддин Кубронинг сўз эди тоши,
Ҳамон забт этилмас шеърнинг манзили.

Ким у «Борса келмас» йўлидан қайтган?
Юракдан йироқда оҳ чекар Бобур.
Сизми турк тилида мунгни жилмайтган?
Яқинлашган сайин қочар Буюк нур.

Қопқалар темирдан, йўқ, йўқ, ҳаво зич,
Зулфинни эритар фақат хуш нафас.
Билак эмас, юрак дукири очқич,
Бу юрт шаҳаншоҳи илоҳий ҳавас.

Усмон Носир ёзир майсага тамиз,
Ютди Рауф Парфи сўз чангин кўзга.
Биз ким, ҳануз аҳли қалам, йўқ, шоир
эмасмиз,
Аввал бош эгайлик ОНАМИЗ - СЎЗГА.

ҚУШЧА

Бир қушча замонга қарши сузади,
Темир ҳаволарга қоришиб сузар.
Қушчанинг журъатин шубҳа бузади,
Кўнглидаги мунгга қўнар бесамар.

Шамолдан қайрилмас ёш темир қанот,
Шубҳаси айирди буюк йўлидан.
Қуйида қанотсиз аҳли одамзот
Учмоқни ўтказар маҳзун кўнглидан.

Сассиз чўкиб борар қушча турган тош,
Инжа оёқчаси ботар харсангга.
Осмон-тош, замин - тош, қуёш
нури - тош,
Топинар тошгуллар унган Ватанга.

Ассалом алайкум, ҳудудсиз кенглик,
Тошнафасга юмшоқ санчилар сабр.
Ерга шўнғир қушча, кўкда йўқ тенглик,
Шоҳқуш-у, қузғунга бир хилдир қабр.

ТИКОНЛИ СИМ

УСМОН НОСИР хотирасига бағишланган.

Тиконли сим ортида мискин, маҳзун
шеър янграр,
Шеърнинг ипак томири занжирларга
бойланган.
Шоирнинг нафасида оппоқ ҳавас
жаранглар,
Қоронғу, зах бўлмани кезар
бир сас ойланган.

Тиконли сим, сен тилсим,
Сим-сим, сим-сим-ей, сим-сим.
Элимни сотган бўлсам,
Тилимни симлар тилсин.

Ертўлада эр тўла, ғўр тўла, ғайир тўла.
Қамоқ устуни оҳдир, мурдалар ғула-ғула.
Бир бола - нола кезар, қари қўрқувни
кесар,
Ертўлада эр тўла, ертўлада эл тўла.

Тиконли сим, қонли сим,
Симга боғлиқ боғ қурсин.
Эл ёлғонга инонса,
Дарёлари қурисин.

Бу ерда нафас тутқун, ҳавас тутқун, кўз
тутқун,
Саслар салтанатида онам берган сўз
тутқун.
Ғазабга тутинаман, азобга ютинаман,
Тун тутқундир, кун тутқун, ой тутқун,
юлдуз тутқун.

Тиконли сим, онтли сим,
Учади қанотли сим.
Симга сирини берар,
Ерини берар элим.

Тиконли сим, зангли сим, хотирага
санчилар,
Симлардан кўйлак кийган тилакдан қон
томчилар.
Юракда симкатакда, тил-да йўқдир
тилакда,
Кун янчилар, ою йил янчилар,
дил янчилар.

Тиконли сим, қонли сим,
Ортингда минг-минг тилсим,
Боғ эмас, қамоқ қурган,
Уста кўзи кўр бўлсин.

Бир симга тизилардар қўй кўзлар, қисиқ
кўзлар,
Қора кўз-у ола кўз, мовий кўз, иссиқ
кўзлар.
Симда бўйнидан боғлиқ, оҳлиқ, доғлиқ,
адоғлиқ,
Борар қирмизи рангга лаби бўёқлик
сўзлар.

Тиконли сим, жонли сим,
Эрк йўлида эр синсин.
Дўстинг-да сотқин бўлса,
Осмон синсин, ер синсин.

1990 йил. Июнь.

Суҳбатдошим Мирзадавлат Маҳкамов - катта-кичик лавозимларда ишлаган. Билимли, мустақил фикрли, сўзида собит йигит. Уни туманда ҳам, вилоятда ҳам ҳурмат қилишади. Дўстлари кўп. Душмани десак тўғри келмасу, ҳар ҳолда уни яхши кўрмайдиганлар ҳам топилади. Нега дейсизми? Қуйидаги куюнчак суҳбат билан танишсангиз, тушуниб оласиз.

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН

МУХБИР: — Мирзадавлат Маҳкамович, сиз қатор йиллардан буён Олтинкўл туман қўмитасига раислик қиласиз. Суҳбатни қўмитангизнинг асосий вазифаларига шарҳ беришдан бошласак.

МАҲКАМОВ: — Агар бизни шу муқаддас Ер улғайтириб, туйдириб, яна охирги макон сифатида ҳам бағрига олишини, сув, ўсимликлар дунёси, ҳаво бизнинг яшашимиз учун асосий манба эканини ўйласак, масала ўз-ўзидан ойдинлашади. Экология сўзини олинг.

ЭКО —бу уй-жой, атроф-муҳит, табиат дегани. ЛОГОС - асрамоқ, авайламоқ маъносини беради. Демак, атроф-муҳитни, табиатни асраш, муҳофаза қилиш онани асраш билан, унга хиёнат эса Онага хиёнат қилиш билан баробардир.

Халқда «танганинг орқа тарафи ҳам бор» деган гап юради. Баъзан буни унутиб қўямиз. Бугун дунё миқёсидаги фожеага айланиб турган Орол ҳалокати ҳам танганинг орқа тарафи борлигини эсдан чиқарганимиздан. Фалон миллион тонна пахта, дедик. Пул топамиз, бой бўламиз дедик. Дарёларнинг сувини қўриқларга ҳайдадик. Тонналаб ҳосил олдик, пул топдик, аммо энди ўша маблағларга юз баробар қўшса ҳам Оролни қутқариш қийин бўляпти. Кичик хатолардан катта фожеалар туғилиши мумкинлигига бундан ортиқ мисол топилмаса керак. Бу ҳаммамизга сабоқ бўлиши лозим.

Бизнинг Олтинкўл табиат ярлақаган масканлардан. Унинг ҳудудидан иккита канал ва азим Қорадарё оқиб ўтади. Бу шигил-шигил ҳосил катта хирмон, ризқ-рўз дегани. Биласиз, мустақилликнинг биринчи қадамлари қишлоқларни ободонлаштиришдан бошланди. Кичик асфальт ишлаб чиқариш цехлари қураман деган тадбиркорларга «оқ йўл» дедик. «отангга раҳмат», деб олқишладик. Лекин хийла ўтмай хато қилганимизни англаб қолдик.

Табиийки, асфальт цехлар шағал бемалол бўлган дарё қирғоғига қурилади. Ҳали тўла газлашмаган бўлганлигимиз сабаб - цехларни мазут, дизел ёнилғисини ёқиб ишлатишга мажбур бўлдик. Сақич-ку, асосий хомашё. Мазут тутуни ҳавони булғаса, мойли сақичлар қирғоқдан сирғалиб дарёга тушаверади. Бир пайтнинг ўзида ҳам сувни, ҳам ҳавони заҳарлаб улгурдик. Балиқлар қирила бошлади, ҳаво таркиби ҳаддан зиёд бузилди. Ичимлик суви даражаси ёмонлашиб, унда турфа микроблар пайдо бўлди.

Андижон вилоят касаба уюшмалари бирлашмаси бир пленумни асфальт ишлаб чиқариш цехлари ва экологияга бағишлагани бизга жуда катта ёрдам бўлди. Махсус олинган видеофильмлар орқали табиатга етказилаётган зарар аниқ далиллар билан кўрсатилди. Халқнинг, раҳбариятнинг фикри шунга қаратилди. Туманимиздаги бир неча асфальт цехлари ёпилди.

МУХБИР: —Ҳам халққа хизмат қилиш ҳам даромад топиш ниятида анча-мунча маблағ сарфлаган тадбиркорлар бунга қандай муносабатда бўлдилар?

МАҲКАМОВ: — Боя айтдим-ку, шу юрт менинг Ватаним деган ҳар бир одам биз билан ҳамфикр бўла олади. Қолаверса, тадбиркорларнинг ўзлари ҳам кутилгандек даромад топа олмасликлари аён бўлиб қолди.

МУХБИР: —Аниқроқ айтсангиз...

МАҲКАМОВ: —Замонавий асфальт заводларида тош майдалагич асбоблар қўлланилади. Уни шу кунда топиш маҳол. Кичик цехлар шағални шундоғича ишлатишади, натижада сақич икки баробар кўп кетгани ҳолда маҳсулот сифати пасаяди. Сақич билан қум яхши аралашиб қотиши қийин бўлади. Ўзингиз айтинг, икки баробар хомашё талаб қиладиган маҳсулотнинг таннархи қиммат бўлиб, сотиш нархи ҳам ошмайдими? Сифати эса нархига арзимайди. Натижада кичик цехлар харидорсиз қолиши аниқ бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам тадбиркорлар корхоналарини тўхтатишда кўп ҳам оғринишмади. Агар улар атроф-муҳитга зарар етказмасдан экология талабларига жавоб берувчи махсус мосламалардан фойдаланиб иш юритсалар, марҳамат монеълигимиз йўқ.

МУХБИР: — Олтинкўл азалдан чинакам пахтакор туман ҳисобланади. Пахта етиштиришнинг ўзи бўлмайди. Ҳосилга ҳар хил касалликлар зарар етказади. Кимёвий дорилар экологияга таъсир кўрсатмаслигига кафолат борми?

МАҲКАМОВ: —Минг шукур, бутифос, хлорофос каби 10 турга яқин кимёвий дорилардан бутунлай воз кечилган. Бу ҳам мустақилликнинг шарофатидир. Ҳозир аксари хўжаликларда ғўзага тушган қасалликни биологик усул билан йўқотишга ўтганмиз. Қўлимда янги маълумотнома турибди. Унда туман бўйича 93 фоиз биологик ва 7 фоиз кимёвий усул қўлланилгани баён қилинган. Бу етти фоиз дорилар ҳам кишилар саломатлиги учун зарарсиз. Аслида туман хўжаликлари 100 фоиз биологик усулга ўтиш учун ҳаракат қилишяпти.

МУХБИР: — Мирзадавлат Маҳкамович, биласиз, мен ҳам олтинкўлликман. «Коммуна» жамоа хўжалигининг чорва фермасига яқин жойда яшайман. Яна бир маҳалла ва каттакон Улуғнор канали ҳам шу фермага туташ. Қишдан чиқиб кунлар илиши биланоқ шу қадар пашша кўпайиб, ҳавода ноҳуш ҳид анқиб кетади-ки, чидаб бўлмайди. Аммо инсон ҳар нарсага кўникиб кетаркан. Ҳеч ким шикоят ҳам қилмайди. Аммо... мен баъзан қийналаман. Чунки бу не ҳолки, болаларимиз бирин-кетин сариқ билан оғриса, ўзимиз ошқозон-ичак касалларидан азоблансак, яйраб меҳмон кутаолмасак. Дастурхон ёзишингиз билан чивин босиб, нон кўринмай қолади. Қоида бўйича чорва фермалари аҳоли яшайдиган жойдан 4 километр нарида бўлиши кераклигини биламиз. Нега бу ҳақда қурилиш бошланаётганда ўйлашмадийкин?

Онажоним табиат

МАҲКАМОВ: — Бу саволингиз менинг дардларимни янгилади.

Касалликларнинг камайиши ҳавонинг, сувнинг, ўсимликларнинг даҳлсизлиги, софлиги, халқ соғлиғининг даҳлсизлиги касалликларнинг камайиши билан боғлиқдир. Сизга айтсам, туманимиздаги 70 фоиз фермалар экология талабларига жавоб бермайди. Улар ё сув бўйида, ё маҳалланинг ўртасида жойлашган.

«Коммуна» тумандаги энг илғор, ўзига тўқ жамоа хўжалиги. Бу йил ҳам туманда биринчи бўлиб пахта режасини бажарди. Қолаверса, унинг раиси ҳам республикада машҳур, тажрибали уста пахтакор. Сиз айтган чорва мажмуи қадимий эмас, айнан шу раис ишлаётган даврда қурилган. Нега ўйлашмаган - бунга ҳайронман. Энди эса янги ферма қуришга маблағ йўқ дейишяпти. Сарой қишлоғида жойлашган ферма ҳам нақ маҳалланинг ичида, Сувга яқин. Маблағ йўқлиги, эҳтимол ростдир, лекин чорасиз иш бўлмайди. Хўжалик камбағал ҳам эмас. Чамамда, табиатга, халққа етаётган зарарни қалбдан ҳис қилмагунгача ўзгариш бўлиши қийин. Менинг яна бир дардим бор. Бу - тумандаги марказий шифохона. Биласиз, туманда чиқинди сувлар учун канализация йўқ. Шифохонада эса нима кўп - чиқинди кўп. Туғруқхонадан, кир ювиш хонасидан, бошқа бўлимлардан чиққан ифлос сувлар махсус хандақларга оқизилиб, кунда бир бор олиб кетилиши керак. Касалхонадаги хандақ бетонланмаган, олдига бориб бўлмайди. Бу чуқурдаги ифлос сувлар ерга сингиб ётибди. Гоҳ бензин йўқ, гоҳ машина йўқ, гоҳ ҳайдовчи йўқ деган мантиқсиз баҳоналар билан чиқинди ҳар куни олиб кетилмайди. Шифохонанинг ўзи касаллик тарқатувчи жойга айланиб қолаётган бўлса дардингизни кимга айтасиз.

Менимча, канализация тармоғини аллақачонлар ўтказса бўлар эди. Туман марказидан атиги 1 километрча нарида жойлашган трикотаж фабрикасидан канализация қувурлари ўтган. Ўшангача қувур тортиш қийин эмаску. Туман марказидаги кўп қаватли уйларнинг ҳам худди шу каби муаммолари кўп. Айтавериб чарчадик ҳам. Бизни ҳадеб яхши кўрмасликлари ҳам шундан.

МУХБИР: —Туман миқёсидаги бу ишлар бевосита ҳокимлик аралашуви билан битади. Ҳокимият сизнинг ташвишларингиздан хабардорми?

МАҲКАМОВ: — Бу тўғрида кўп марта гап бўлган. Ҳатто канализация лойиҳалари ҳам тайёрланган. Фақат... Кейинги уч-тўрт йил ичида мутасаддилар тез-тез ўзгарди. Биттаси билан энди иш бошлай деганингда, янгиси келади. Унга муаммони тушунтиргунгача, яна бошқаси... Туманимиз ҳокими Мухторжон ака Олимов кўпни кўрган, тажрибали одам. Бизни қўллаб-қувватласалар ишлар юришиб кетар. Ноумид шайтон дейдилар-ку.

МУХБИР: —Айтишингизча, Олтинкўлда дарё, каналлар кўп. Улардаги сувнинг тозалик ҳолати қандай?

МАҲКАМОВ: — Туманимизда 90 га яқин ер ости қудуқлари бор. Уларнинг сувини ҳар ойда лабаратория текширувидан ўтказиб турамиз. Салгина талабга жавоб бермаса, дарҳол тезкор гуруҳимиз ишга тушади. Янги қонун бўйича мутасаддиларга жарималар солиб, огоҳлантиришлар берамиз. Яқинда тумандаги «1 Май», «Коммуна», Фозилжон Қўчқоров номли хўжаликлар ҳудудидаги ер ости қудуқлари сувида микроб таёқчалари меъёридан ортиқлиги аниқланди ва зудлик билан чора кўрилди. Эл соғлиги - юрт бойлиги-ку ахир. Табиатни суймаганлар бизни суймайди.

МУХБИР: — Биз ҳар биримиз авваламбор табиат фарзандимиз. Бинобарин, ҳаётий манфаатларимиз у билан чамбарчас боғлиқ. Фарзанд эса ҳамиша онага талпинади. Имонимиз комилки, бугун табиатга бепарво бўлганлар эртага уз муносабатларини ўзгартиришлари тайин.

— **Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.**

Суҳбатдош:
Замира РЎЗИЕВА,
«Ишонч» мухбири.

Маданият хабарлари

НАВҚИРОН ШАҲАРДА ТАНТАНАЛАР

Яқинда Навоий шаҳрининг 37 йиллиги нишонланди. Шу муносабат билан «Фарҳод ва Ширин» маданият саройларида тантаналар бўлиб ўтди. Бу дам олиш масканларига минглаб навоийликлар ва минглаб меҳмонлар ташриф буюрдилар. Шу куни ранг-баранг концерт дастурлари намойиш қилинди. Савдо ярмаркалари ташкил этилди.

Байрам иштирокчиларида айниқса, Тошкентдан ташриф буюрган «Борода», «Рейс-09» вокал-чолғу дасталарининг ҳаяжонли чиқишлари, кулги устаси Шерали Хожиевнинг ичакузди ҳангомалари катта таассурот қолдирди.

Шунингдек, байрам муносабати билан шаҳарнинг «Суғдиёна» ўйингоҳида, истироҳат кўлида қизиқарли спорт мусобақалари ўтказилди.

Ризо ХУДОЙҚУЛОВ,
«Ишонч» мухбири

НАМАНГАННИНГ БИРИНЧИ СОЛНОМАСИ

Наманганнинг биринчи солномасини яратишга киришилди. Шоир ва драматург Абдулла Жаббор бош муҳаррирлик қилаётган вилоят солномаси учун манбаалар йиғиб бўлинди. Тўпланган 2 мингдан ортиқ мақолалар Марказий Осиёдаги ушбу қадимий гўшанинг такрорланмас қирралари, унинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида из қолдирган муҳим воқеалар эътиборли кишилар ҳақида ҳикоя қилади.

Шунингдек, унда Чуст, Поп, Косон, Норин, Ахсикент каби қадимий шаҳарлар ҳамда туманлар ўтмиши ва бугунги ҳаётига оид маълумотлар берилган. Шу тариқа эрамиздан аввалги II асрда бунёд этилган Чуст VI-VII асрларда Норин, Довон давлатининг маркази бўлган Косонсойнинг барпо этилиши кўплаб далиллар билан асослаб берилган. Солномани тайёрлаш ишларига вилоят ҳокимининг ўринбосари, тарих фанлари номзоди Дилшода Дадабоева раҳбарлик қилмоқда.

О.ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

(Давоми. Боши ўтган сонларда.)

Мусофирларнинг айтишларича, Иброҳим алайҳис-салом манжаниқдан отилган лаҳзада унинг ёнига фаришта Жабройил келиб: «Менга бирон ҳожатталагинг борми?» деб сўраганларида Иброҳим С. А. В. «Сенга, яъни Аллоҳдан ўзга бирон кимсага эҳтиёжим йўқ», деб жавоб берган эканлар. «Парвардигорга-чи?»— сўрабди Жабройил. «Парвардигорим ўзи аҳволимдан огоҳдир», — дебдилар Иброҳим С. А. В., шунда Тангри таоло оловга юқорида зикр қилинган фармонини юборибдилар. Яратганнинг амри билан оловнинг ёруғи қолиб, иссиғи йўқолибди. Иброҳим С. А. В. нинг эса боғланган арқони ёниб битибдию, унинг ўзига асло шикаст етмабди. Мушриклар мўъжизани кўриб, ўз кўзларига ишонмабдилар. Кўпчилик лол қолиб, ҳақ йўлига тушибдилар. Тангрининг қудратига тасаннолар айтибдилар. Кимда-ким Иброҳим С. А. В. пайғамбар каби ёлғиз Аллоҳ таолога бандалик қилиб, ул зотдан ўзга бирон кимсадан мадад-ёрдам тиламаса, Аллоҳ унинг ҳожатини чиқарар экан.

Тақдир тақозоси билан Иброҳим пайғамбарни амакилари Хориннинг қизи Сорага уйлантиришади ва улар далага чодир тикиб, чорвачилик билан шуғулланишади. Бирин-кетин Хорун ва Хорон укалари ҳам уйланишади. Укалари Хорон Малка исмли қизга уйланади ва улар Лут исмли ўғил кўришади. Иброҳим С. А. В. укаларининг ўғли Лут С. А. В. нинг ўзларининг тарбиясига олиб, унга чорвачиликни, Аллоҳнинг буюрганларини даъват қилишни ўргатадилар. Укалари Хорон эса бир куни ўзини синаш мақсадида оловга ташлаб ўлиб кетади.

Оналари Умиталини ҳам оҳиратта юзланиш чоғи Иброҳим С. А. В.: «Эй онажон, Ёлғиз яратганга иймон келтиринг, дўзоҳ азобидан сақланиб умрбод жаннатий бўласиз», деб огоҳлантирдилар. Оналари: «Мен ота-онам тутган йўлдан бораман», деб жон таслим қилдилар. Умр бўйи сажда қилган Илоҳларига сунгги нафасгача сиғиндилар. Иброҳим С. А. В. афсус ва надоматлар чекиб волидаларини сўнгги йўлга кузатдилар. Ўзлари эса ана шу эътиқодга содиқ қолдилар, қалб шижоати билан одамларни иймонга келишга, Аллоҳнинг буюрганини бажаришга даъват қилавердилар. Қунт, ирода, яратганнинг мадади билан уларни ҳақ йўлга бошлайвердилар.

Оналаридан сўнг бир неча йил ўтиб, оталари Озор ҳам иймонга келмай, ёруғ дунёни тарк этадилар. Иброҳим С. А. В. Сора билан ширин турмуш кечиришади, аммо тахминан 78 ёшларигача фарзанд кўришмайди. Бундан азият чекиб юрган Сора ўз ихтиёрлари билан чўрилари Ҳожарни никоҳларига олишларини Иброҳим С. А. В.дан илтимос қиладилар ва Аллоҳнинг иродаси билан Иброҳим С. А. В. Ҳожарни ўз никоҳларига оладилар. Кун сайин тоат-ибодатларида Аллоҳдан фарзанд илтижо қиладилар: «Эй, Аллоҳ, менга ҳам фарзанд ато қилгин, берган фарзандингни сенинг йўлингда, сенинг ризолигинг билан худойи қилсам ҳам майлига», дейдилар.

.... Аллоҳ қудратли, Аллоҳ саховатда беқиёсдир. Ҳамду санолар ёлғиз Аллоҳгаким, таборака ва таоло!..

Аллоҳ таоло бандалари Иброҳим ва Ҳожарларга ҳам фарзанд ато этибдилар. Ривоят баёнича, ўғилларига Исмоил деб ном берибдилар...

Соранинг озгина ғашланганини сезган Иброҳим с.а.в. Аллоҳ таоло амри билан ўғиллари Исмоил, завжалари Ҳожарни олиб Шомдан Маккага борибдилар. Сўнг уларни бир жойга жойлаштириб қайтаётиб: «Парвардигор, албатта мен зурриётимни, ўғлим Исмоилни, ҳасму ҳалолимни Сенинг ҳурматли Байтинг ҳудудидаги гиёҳ ўсмайдиган қарорингта, ёлғиз сенгагина ишониб бир водийда қолдирдим», - деб Тангри таологa илтижо қилибдилар.

Завжалари Ҳожар эса чўлу биёбонда ёлғиз нури дийдаси билан қолаётганидан ваҳимага тушиб: «Тўрт томони тоғу тош, чўлу биёбонда жазирама иссиқда кимсасиз, сувсиз жойга нечук қолдиряпсиз? Эҳтимол ёввойи ҳайвонлар бордир, боз устига болам чақалоқ. Ўзингиз қаён кетасиз? Ўз ихтиёрингизча иш тутяпсизми ёки Аллоҳ таоло томонидан амр келдими?» - деб сўрабдилар.

Шу чоғ Иброҳим С.А.В. Аллоҳ таоло томонидан амр этилганини айтибдилар. Ҳожар она «Аллоҳ таолонинг ҳоҳиши шу бўлса, тақдирга тан берганим, - дебдилар. Иброҳим С. А. В. эса туяларига ўтириб кетибдилар. Ҳожар она ўғиллари Исмоил а.с. билан бир парча сояга зор бўлишиб шу ерда қолишибди.

Қуёшнинг тафтидан она бола ниҳоятда қийналиб кетишиб, ташналик, мадорсизлик тинкани қурита бошлабди. Ҳозир она сув топиш илинжида Исмоил а.с.ни ерга ётқизиб ўзлари Сафо тепалиги томон »сув, сув» деб бораверибдилар. Тиззалари титраб, лаблари қуриб, мадори кетса ҳам фарзандига меҳри жўшиб, унга обиҳаёт излашда тийилмабдилар. Дам ўтиб, Марва тепалиги томонидан «бу ерга кел, мана бу ерда сув бор» деган овоз келибди. Сафо тепалигидан Марва тепалиги томон янада бир куч билан, илинж билан «сув, сув» деб бораверибдилар... Ташналикни унутибдилар, мадорсизликни сезмай қолибдилар.

Қўшоқбой ҳожи ҚОСИМОВ.

(Давоми бор).

МАРОҚЛИ УЧРАШУВ ДАВРАСИ

Шу кунларда ғанимат дамларни қўлдан бой бермай, эрта тонгдан далага ошиқадиган деҳқон ором билмайди.

- Э, ҳорманглар, хирмонингизга барака! Овоз келган томонга қизиқиш билан боқишади темирчилар. «Муттининг» ёқимтой чеҳрасини кўришлари биланоқ, лабларига табассум югуриб, ўзларида енгиллик сезадилар. Қизиқчи Шерали Ҳожиевнинг ҳазил-мутойибалари дилларга иликлик бағишлайди. Дала заҳматкашлари қатор тизилишиб, туш маҳали шийпонга йиғиладилар.

Оққўрғон туманининг «Озод» жамоа хўжалигида бир гуруҳ шоир, ёзувчи, санъаткорлар билан бўлган учрашувни «Сирли олам» журналининг бош муҳаррири фантаст ёзувчи Хожиакбар Шайхов очди.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи қошида фаолият курсатаётган «Мутти» студиясининг раҳбари, таниқли қизиқчи Шерали Ҳожиев ўзининг ичакузди интермедиялари билан пахтакорларни хушнуд қилди. Шоира Фарида Усмонова мустақиллик одимлари, маънавий қадриятларимиз тикланаётганлиги, тарихнинг ҳали биз билмаган қирралари очилаётганлиги ҳақида гапириб, ўз ижодидан намуналар ўқиб берди. «Амир Темур ўтган йўллар бўйлаб» илмий экспедициясининг бошлиғи Фахриддин Ашрафхўжаев илғор теримчиларга эсдалик учун «Темурнома» номли китобини совға қилди.

Оққўрғон тумани қишлоқ фуқаролар йиғинининг раиси Пардабой Тошпўлатов, «Гулистон» жамоа хўжалигининг раиси Жуманиёз Аннаевларнинг айтишича, мавсумда 5 мингга яқин хашарчилар оққўрғонлик пахтакорларга мададкор бўлдилар. Улар, асосан «Тулабий», «Собир Раҳимов», «Ҳасанбой» жамоа хўжаликларида меҳнат қилдилар. «Озод» жамоа хўжалигида йиллик режанинг барвақт уддаланишида ҳам шаҳарлик ёрдамчиларнинг ҳиссаси катта.

«Тановар» ансамблининг раққосаси Шоҳсанам Шодиметова, Оққўрғон маданият уйининг хушовоз хонандаси Ҳайдарали Мақсудовлар дилрабо қўшиқлари ва шўх лапарлари билан теримчилар кайфиятига кайфият қўшдилар.

Санъаткорлар билан учрашув барчада катта таассурот қолдирди.

Ф. УСМОНХОН қизи.

Суратда: Оққўрғон туманида ўтган учрашувдан лавҳалар.

БУ АЖИБ ОЛАМ

...Тош даври меҳнат қуроллари, асосан, чап қўл учун мўлжалланган экан.

* * *

Бошқа халқлар истеъмол қиладиган айрим таомлар баъзан ғалати туюлади. Жумладан, Лаосда ўргимчаклар ва қуртлар истеъмол қилинади. Австралияда - кенгуру, калтакесак, қурбақа, тошбақа ва катта қумурсқалар - термитларнинг гўшти истеъмол қилинади. Францияда ҳам қурбақаларни яхши кўришади. Узоқ Шимолда хом балиқ, тол куртаклари ейилади. Жанубий Америкада эса турли қуртлар, чувалчанг, чигиртка, чумолиларни ҳамма овқатлардан хуш кўришади.

* * *

...Буюк одамлар - Ньютон, Дарвин, Вольтер, Гюго чала туғилган эканлар.

Бодомзор **B** bodomzor

ЯНГИ ЙИЛ СОВҒАЛАРИ!

"Бодомзор" акционерлик жамияти, корхоналар, ташкилотлар ва барча манфаатдор кишилардан буюртмалар қабул қилмоқда.

Буюртма бергач, сиз янги йил кечаси ташвишлардан халос бўласиз, болаларни бениҳоя қувонтириб, хурсанд этасиз. Совғалар яхши анъаналарда ва жаҳоннинг энг яхши қандолатчилик фабрикаларида тайёрланган.

ЮКСАК СИФАТ, АРЗОН НАРХЛАР, АЪЛО БЕЗАК.

Ҳар 40-совға бепул!

Бизнинг мутахассисларимиз сизларга буюртмалар бўйича намуналарни элтиб беришади. Намуналар бепул етказиб берилади. Ҳақ тўлаш шакли - турлича!

БИЗ СИЗЛАРНИ КУТАМИЗ!

Қуйидаги телефонлар бўйича бизга қўнғироқ қилинг: (3712) 63-73-96, 63-99-62, 60-05-74

Бизнинг манзил: 700140, Тошкент, Ж. Обидова кўчаси, 260-уй. Йўналиш - САМПИ институти.

МУНАЖЖИМЛАР ТАҚВИМИ

(13.11-19.11. ҳафтаси учун)

ДАЛВ (20.01-18.02) ойида туғилганлар учун бу ҳафта омадли ўтиши кутилур. Шунинг учун режалаштирилган барча ишларни бошлайвериш мумкин. Айниқса, савдо-сотиқда, хизмат сафари чоғларида, илмий ишларида, ишлаб чиқариш ҳамда хайрия маросимларини ўтказишлардан катта манфаатлар кўрилади. Ҳафта давомида молиявий ишлар юришади. Ажойиб оилавий бахт ҳукм суради ва улкан меҳнат зафарлари қўлга киритилади.

ҲУТ (19.02-20.03) ойида таваллуд топганлар учун ҳафтанинг биринчи ярми омадли, қолгани бехосият келиши кутилади. Шунинг учун ҳафтанинг биринчи ярмида заруратсиз кўчага чиқиш, тунда юришлар ва сафарга чиқишликларни камайтирмоқ маъқул. Бу кунлар мобайнида ишлар унмаслиги ва молиявий қийинчиликлар юз бериши кутилади. Ҳафта охиригача хайрия ишлари билан шуғулланиш тавсия қилинур.

ҲАМАЛ (21.03-21.04) ойи фарзандлари учун бу ҳафта кўп жиҳатдан омадли келади. Хусусан, молиявий тарафдан катта фойдага эга бўлиш мумкин. Ҳафта мобайнида тузилган битим ва ҳужжатлар кўп самарали ва муваффақиятли ҳисобланади. Кўпдан орзу қилинган учрашувларга эришилади. Соғлиқни тиклаш билан шуғулланиш ҳам натижали тугайди. Иш жойида ўзгаришлар юз бериб, мансаблари юқорилашиши ёки рағбатлантирилиши билан боғлиқ ишлар амалга ошиши кутилади.

САВР (22.04-20.05) ойи фарзандлари учун катта-катта ишларни бошлашга киришмоқ маъқул. Зеро, ҳафта сўнггида яхши ниятларга эришиш эҳтимолдан ҳоли эмас. Ҳафта мобайнида оилада ҳам қувончли воқеалар содир бўлиши, энг муҳими кўп вақтдан бери кутилган бахтли онларга эришиш мумкин. Аммо эрнинг хотинга ва хотиннинг эрга хиёнат қилиши билан боғлиқ айрим жиҳатлар кутилаётган бахт йўлини тескарига буриб юбориши ҳеч гап эмас.

ЖАВЗО (21.05-21.06) ойи фарзандлари учун бу ҳафта омад ҳафтаси ҳисобланади. Қўл урилган барча амаллар муваффақиятли тугаши кутилади. Хусусан, муҳаббат ва кишилар қалбига йўл топишда омад кулиб боқади. Молиявий соҳадаги ишларда ҳам ютуқларга эришиш мумкин. Бу ойда таваллуд топганларга ҳафта мобайнида кўпроқ хайрия ишлари билан шуғулланиш барча ютуқларга эришишга кафил бўлади.

САРАТОН (22.06-21.07) ойи фарзандлари учун бу ҳафта омадли келади. Аммо оилавий ҳаётда жуда эҳтиёткор бўлмоқ даркор. Зеро, озгина қилинган ножўя ҳаракат катта жанжалларга сабаб бўлиши мумкин. Бу ҳафтада иш жойида катта муваффақиятларга эришиш кутилади. Ҳатто қўлга катта маблағ тушиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас. Лекин ичкилик ичишга берилиш эришилган ва эришилажак барча ишларни барбод қилиши ҳам ҳеч гап эмас.

АСАД (22.07-22.08) ойи фарзандлари учун бу ҳафтада кутилмаган ишлар содир бўлади. Хусусан, улар оилада бир неча марта қувончли воқеаларга шоҳид бўлишлари мумкин. Аммо иш жойида айрим кўнгилсизликлар юз бериши мумкин. Иложи борича бирон-бир кишининг кўнглини оғритмаган маъқул. Ҳафта охиригача мансабдорлар ҳузурига кирмаслик керак.

СУНБУЛА (23.08-22.09) ойи фарзандлари учун бу ҳафта ичида савдо-сотиқ ишлари билан шуғулланмаганлари маъқул. Сафарга чиқмаслик, севги-муҳаббат борасида ҳам шошма-шошарликка берилмаслик мақсадга мувофиқдир. Бошлиқлар олдига киришдан ҳам фойда йўқ. Фақат оилавий муаммоларни ҳал қилиш, ота-она, қариндош-уруғлар зиёрати билан машғул бўлиш ҳар жиҳатдан хайрлидир.

МЕЗОН (23.09-22.10) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тўла омадли келиши кутилур. Бу кунларда Аллоҳга таваккал қилиб, ҳар қандай ишни бошлаш мумкин. Айниқса, савдо-сотиқ, ишлаб чиқариш, илмий ишларда ҳамда дала юмушларида ишлар жуда унумли бўлади. Оилавий бюджетда катта ижобий ўзгариш юз бериши кутилур. Ишхонада ҳам мартабаси баланд бўлишлик ёки мукофотга сазовор бўлиш каби қувончли воқеалар юз бериши кутилур. Ҳафта давомидаги омад кўп жиҳатдан мазкур ой фарзандларининг ҳалол-покликларга, ўзларини ҳаром-ҳаришлардан сақланишларига боғлиқдир.

АҚРАБ (23.10-21.11) ойи фарзандлари учун бу ҳафта бехосият саналади. Шунинг учун бирон ишни бошламаган маъқул. Севги ва муҳаббат бобида ҳам шошмаслик зарур. Раҳбарларнинг қабулига киришдан ҳам ўзини тийиб турганн дуруст. Тўй-ҳашам ва маросимларга қатнашганда ўзини хавф-хатардан эҳтиёт қилмоғи маъқул. Қисқаси, ҳафта охирига ўзаро қанчалик хушмуомала ва ширинсўз, бева-бечораларга раҳмдил бўлсалар ҳаётлари тинч ва осойишта ўтади.

ҚАВС (22.11-21.12) ойида таваллуд топганлар учун бу ҳафта омадли келиши кутилур. Айниқса, ҳафтанинг олдинги ярми қулай бўлиши эҳтимол этилур. Хусусан, молиявий ва шахсий бахт борасида катта ютуққа эришилур. Бу ҳафтада катта-катта маросимлар ўтказиш мумкин. Ишхонада ҳам барча ходим ва раҳбарият билан алоқалар яхшиланиши кутилур. Кутилмаган қувончли учрашувлар юз бериши мумкин. Ҳафта давомида маст қилувчи ичимликлардан сақланиш ва қўлдан келганча етимсирларга ёрдам қилиш билан шуғулланиш кўп манфаатли бўлур.

ЖАДДИ (22.12-19.01) ойида туғилганлар учун бу ҳафта деярли ўтган ҳафталар сингари ортиқча ташвишсиз ўтиши кутилур. Шунинг учун, ҳафта давомида кундалик ишлар билан банд бўлиш, сафарга чиқиш ҳамда хизмат юзасидан масъулларга мурожаат қилиш кутилган натижа беради. Ота-онани эслаш, зиёрат қилиш, кўнгилларини кўтариб, дуоларини олиш, қариндош-уруғлар билан борди-келдини давом эттириш мақсадга мувофиқдир. Мазкур кунларда узоқ вақтлардан бери кутилган учрашув ҳам юз бериши мумкин.

ДУШАНБА, 13

ЎзТВ I
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 «Маърифат ёғдулари». Республика халқаро «Маърифат» жамиятининг фаолияти.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Олам ва одам».
18.45 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Футбол шарҳи.
20.00 **«Унутилмас сатрлар».** Хусайн Бойқаро шеърияти.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Ахборот».**
21.20 Эълонлар.
21.25 **Эркин Воҳидов. «Иккинчи тумор».** Огаҳий номидаги Хоразм вилоят театрининг спектакли.
23.05 **Футбол. Ўзбекистон чемпионати. Биринчи лига.** «Динамо» (Урганч) — «Маданият» (Тошкент вилояти).
23.50 Эълонлар.
23.55—00.10 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 **«Тафсилот».** Ахборот кўрсатуви.
19.15 «Экология ва ҳаёт».
19.45 «Чашма». «Муножот» фольклор-этнографик дастаси.
20.15 «Қалъа жавоб беради». Бадиий фильм.
21.45 «Кимга қанақа?» Теletомошабинлардан келган мактублар асосида.
22.35—23.05 «СПОРТ-ТАЙМ».

ЎзТВ III
ЎзТВ
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Мовий қуш». Ҳужжатли фильм («Ўзкинохроника»).

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20—21.40

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40—23.20

ЎзТВ
23.20 «Балахнин тўқувчилари». Телефильм.
23.30—23.35 Янгиликлар (рус тилида).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Жаҳон географияси». Оммабоп кўрсатув.
21.40 Эълонлар.
21.45 Видео — «О».
23.25 Эълонлар.
23.30 — 23.50 «Курьер». Ахборот кўрсатуви.

СЕШАНБА, 14

ЎзТВ I
7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 А. Маҳмудов. «Рўё». Теленовелла.
9.35 «Саломат бўлинг!»
10.00 Эзгулика интилиб. «Боғда боғбон излари...»
10.30 Ўқув тартиби. Адабиёт.
11.00 Немис тили.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Она тили.
12.00 Эркин Воҳидов. «Иккинчи тумор». Огаҳий номидаги Хоразм вилоят театрининг спектакли.
13.40—15.40 «Умидлар йили». Видеоканал.
***
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 «Доно бобо даврасида».
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Фармон ва ижро».** Консерватория: муаммо ва ечимлар.
18.40 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Қалб садолари».
18.55 «Нон таъми».
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 **Истиқлол адабиёти. «Тарихимизнинг бадиий адабиётдаги талқини».**
20.25 Мусиқий дақиқалар.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Ахборот».**
21.20 Эълонлар.
21.25 **«Эътироф». Амир Темур жамғармаси фаолияти ҳақида.**
21.55 «Сумбула». Хонанда Муҳриддин Холиқов куйлайди.
22.30 **«Олтин мерос». Халқ артисти Лутфихоним Саримсоқова.**
23.30 Эълонлар.
23.35—23.50 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 «Мультфейерверк».
18.45 «Табиат дунёси». Оммабоп кўрсатув.
19.35 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.55 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.00 «Видеогид».
21.20 «Теле-ателье-шоу».
21.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.00—23.40 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
ЎзТВ
17.50 Янгиликлар (рус тилида).
17.55 Эълонлар.
18.00 «Зоолог нигоҳи билан». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40—23.20
*
ЎзТВ
23.20 «Бу ажиб дунё».
23.40—23.45 Янгиликлар (рус тилида).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 —19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.15 «Актёрлар куйлаганда». Киноконцерт.
20.45 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.45 «Қалбим кўзи». Мусаввир А. Вахтеев.
22.25 —23.25 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.

ЧОРШАНБА, 15

ЎзТВ I
7.00 — 9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Малина виноси». Бадиий фильм.
10.30 Инглиз тили.
11.00 Баҳс. «Ўзбек миллий мақом санъати».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Кимё.
12.00 Ватанпарвар. «Матонат».
12.50 «Алифбо сабоқлари».
13.20—15.20 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.
* * *
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 «Умид учқунлари». Ўсмирлар учун тележурнал.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Чорраҳа».
18.40 **«Биламиз-у, аммо...»** Конкурсли кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Спорт хабарномаси.
20.00 **«Дил номалари».** Мусиқий кўрсатув.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Ахборот».**
21.20 Эълонлар.
21.25 **«Туркистон — умумий уйимиз».**
22.10 «Насриддин Хўжандда». Бадиий фильм.
23.40 Эълонлар.
23.45—24.00 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Мусиқий меҳмонхона».
19.30 «Фильмлар ва тақдирлар». Кинокўрсатув (рус тилида).
20.10 Абадий ёдгорликлар.
20.45 «Ўзим ҳақимда...»
21.15 «Кинематограф».
22.45—23.45 «Тошкент оқшомида».

ЎзТВ III
ЎзТВ
17.50 Янгиликлар (рус тилида).
17.55 Эълонлар.
18.00 Телефильмлар.
*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.40

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40—23.20
*
ЎзТВ
23.20 «Куй ва соз соҳиби». Телефильм («Ўзбектелефильм»).
23.35—23.40 Янгиликлар (рус тилида).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 —19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 — 23.40 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

ПАЙШАНБА, 16

ЎзТВ I
7.00 — 9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Насриддин Хўжандда». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Давлат ва ҳуқуқ асослари.
11.00 «Сиҳат-саломатлик» почтасидан.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.
12.00 «Ҳаракатда баракат».
12.25 «Биламиз-у, аммо...»
13.10 Ўзбек куйларидан концерт.
13.50—14.20 «Фан ва ишлаб чиқариш».
*
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 «Ов». Мультфильм.
17.40 «Сеҳрли мўйқалам».
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Ҳуқуқий жамият сари».
18.40 Мусиқий дақиқалар.
18.55 **«Ислоҳот ва масъулият».**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 **«Табаррук қадамжолар». Амир Темур юбилейи олдидан.**
20.20 **«Юзма-юз». Ўзбекистон Республикаси Президенти хузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси кафедра мудири, иқтисод фанлари доктори Тоҳир Маликов билан мулоқот.**
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Ахборот».**
21.20 Эълонлар.
21.25 **«Ватанни севмоқ иймондандир...»**
22.25 **«Олтин давлим».** Халқаро талабалар кунига бағишланган кўрсатув.
23.10 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Мовароуннаҳр».
23.40 Эълонлар.
23.45—24.00 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 Видео янгиликлари.
18.50 «Теле-ателье-шоу».
19.00 «Оламнинг яратилиши». Оммабоп кўрсатув.
19.30 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.20 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.05—22.45 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
ЎзТВ
17.50 Янгиликлар (рус тилида).
17.55 Эълонлар.
18.00 «Апорт тақдири». Телефильм («Қозоқтелефильм»).
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40—23.20
*
ЎзТВ
23.20 «Ўғил, набира, эвара». Ҳужжатли фильм («Ўзкинохроника»).
23.40—23.45 Янгиликлар (рус тилида).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 —19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Бозор иқтисодиёти сабоқлари».
20.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.25 «Британия кундалиги».
22.00 «Интердиалог».
22.35 — 22.55 «Подиум».

ЖУМА, 17

ЎзТВ I
7.00 — 9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Нозигойим». Бадиий фильм.
10.25 Ўқув кўрсатуви. Физика.
11.00 «Ёшлик» студияси. «Эъзоз».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Математика.
12.00 Немис тили.
12.30 «Халқ ижодиёти». Самарқанд вилояти Булунғур туманидаги «Чавку» халқ ансамбли.
12.55 — 14.55 «Маърифат» видеоканали.
***
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 «Кичкинтойимиз — гижинготойимиз».
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Таянч нуқталари».**
18.40 «Бўстон» телевизион журнали.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 **«Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари».**
*
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Ахборот».**
21.20 Эълонлар.
21.25 **«Мозийга бир назар».**
21.55 Юнус Ражабий номидаги мақомчилар ансамблининг концерти.
22.35 «Келинлар қўзғолони». Бадиий фильм.
23.50 Эълонлар.
23.55 — 00.10 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Дунё болалари».
19.00 «Ўтмишсиз келажак йўқ». «Прометей» клуби фаолияти ҳақида.
19.30 «Билиб қўйган яхши».
19.55 «Орхидей» вилласи». Бадиий фильм.
21.25 «Транспорт ва йўловчи».
22.00 — 23.35 «Жаҳон мусиқаси дурдоналари». Сергей Прокофьев. «Ромео ва Жульетта». Алишер Навоий номидаги Давлат академик опера ва балет Катта театрининг спектакли.

ЎзТВ III
ЎзТВ
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Менинг тақдирим». Телефильм (Тува).

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40—23.20
*
ЎзТВ
23.20 «Жонли сайёра».
23.50—23.55 Янгиликлар (рус тилида).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 —19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 Эълонлар.
20.55 Видео — «О».
22.40 «Кулгига нима етсин!». Ҳажвий кўрсатув.
23.00 «Компьютер-Осиё».
23.30 — 23.40 «Даракчи». Ахборот кўрсатуви.

ШАНБА, 18

ЎзТВ I
7.00 — 9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Келинлар қўзғолони». Бадиий фильм.
10.15 «Оналар мактаби».
10.45 **«Достон тинглаб...».** Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Отахон Матёқубов ижро этади. 1-қисм.
11.30 Ёшлар ва замон. «Тойлоқ ота фарзандлари».
12.10 Мактаб ўқувчилари учун. «Яшил чироқ».
13.05 **«Яхшилар қатори ўдланар отим».** Собир Абдулла таваллудининг 90 йиллигига.
14.10 — 14.45 Эстрада концерти.
***
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 «Совға».
17.55 **«Олам».** Маърифий кўрсатув.
18.50 Эълонлар.
18.55 «Ишингиз барорида келсин!»
19.05 **«Тиниқ ранглар жилоси». Ўзбекистон Республикаси Давлат Байроғи қабул қилинган кун.**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Шарқ дурдоналари».
20.10 **«Имкон чўққилари».** Гиннеснинг рекордлар оламида.
20.30 **«Ўзбекистон янгиликлари»** (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Ахборот».**
21.20 Эълонлар.
21.25 **«Юлдузли онлар».**
22.25 **«Тунги ёғду».** Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
9.00 «Мультфейерверк».
9.15 «Табиат дунёси». Оммабоп кўрсатув.
10.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
10.25 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.30 Видеогид.
11.50 «Теле-ателье-шоу».
12.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.30 «Кинонигоҳ».
14.10 — 18.30 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».
*
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Акс-садо».
19.40 «Менинг кўчам».
19.55 «Эсдалик учун дастхат».
20.20 «Пульс». Хабарлар.
20.35 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин!»
21.35 — 23.05 «Кинематограф».

ЎзТВ III
ЎзТВ
17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Мўъжизалар — гўзаллик сири». Ҳужжатли фильм («Ўзкинохроника»).

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20—21.40

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40—23.20

ЎзТВ
23.20—23.55 «Аллавердлар». Қисқа метражли бадиий фильм.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Умид» (уйғур тилида).
10.40 «Етти кўл». Телефильм.
10.55 «Булоқлар кўз очганда».
11.15 — 12.45 «Муҳаббатнома». Бадиий фильм.
***
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.20 «Монитор-Осиё». Тележурнал.
21.05 «Кўнгил кўприклари».
21.45 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.55 «Эллада».
22.55 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
23.05 — 23.20 «Бу ажиб дунё».

ЯКШАНБА, 19

ЎзТВ I
7.00 — 9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 **«Камалак».** Болалар учун кинодастур.
10.00 **«Ёшлик» студияси. «Ватанимга хизмат қиламан».**
11.00 **«Достон тинглаб...»** Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Отахон Матёқубов ижро этади. 2-қисм.
11.45 «Цирк! Цирк! Цирк!»
12.30 «Олтин тоғнинг сири». Бадиий фильм.
13.45 «Шоҳруҳ» клуби.
14.10 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
14.55 **Футбол бўйича Ўзбекистон кубоги. Финал.** «МҲСК» — «Навбаҳор», «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.
16.50 «Нурли сиймолар». Кинокўрсатув.
*
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 Мультфильмлар.
17.55 «Сирли сандиқ». Телеўйин.
18.55 Спорт хабарномаси.
19.05 «Ойнаи жаҳонда...».
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Панорама»** (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 **«Дунёни қизғонма...».** Абдулла Орипов қўшиқлари.
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Хафтанома».**
21.20 Эълонлар.
21.25 **«Санъат сеҳри».** Видеоканал.
22.55 Эълонлар.
23.00 **Футбол бўйича Ўзбекистон кубоги. Финал.** «МҲСК» — «Навбаҳор» (ёзиб олинган).
00.30 — 00.50 **«Хафтанома».**

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
10.00 Видео янгиликлари.
10.20 «Теле-ателье-шоу».
10.30 «Оламнинг яратилиши». Оммабоп кўрсатув.
11.00 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.35 — 14.15 «Кинонигоҳ».
***
17.00 Мультконцерт.
17.15 «Жаҳон географияси». Оммабоп кўрсатув.
18.05 Эълонлар.
18.10 Видео — «О». Бадиий видеофильм.
19.50 Эълонлар.
19.55 «Курьер». Ахборот кўрсатуви.
20.15 «... яна об-ҳаво ҳақида».
20.25 «Постфактум». Ҳафталик шарҳ.
20.35 «Кулгига нима етсин!» Ҳажвий кўрсатув.
21.00 «Америка юлдузлари».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Даракчи».
21.45 Эълонлар.
21.50—23.30 Видео — «О».

ЎзТВ III
ЎзТВ
17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Фильмлар тақдири». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.25—22.50
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.50—23.20
*
ЎзТВ
23.20 «Гилон». Телефильм.
23.30—23.50 «Панорама» (рус тилида).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!». Мультфильм.
10.30 «Менинг кўчам».
10.45 «Дарвоқе».
11.15 «Жонли сайёра».
11.35 «Ов ҳақида ҳикоялар». Телефильм.
12.05 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
13.45 «Мюзик-холл».
14.15 — 14.25 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
***
18.10 —19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Олатовнинг нурафшон чўққилари». Телефильм.
20.00 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.25 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.35 «Хорижнинг биринчи элчилари». Индонезия Республикаси.
22.20 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
22.30 «Осиё — АРТ». Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусаввирларининг кўргазмаси.
23.00 — 23.20 «Бу ажиб дунё».

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Акмал АКРОМОВ, Рустам АБДУРАЗЗОҚОВ, Абдуманноп АЛИМБОЕВ, Дилбар ЖАҲОНГИРОВА, Турғун НАЗАРОВ, Муҳаммаджон ОТАҚУЛОВ, Муҳайё ТЎЛАГАНОВА, Раъно УБАЙДУЛЛАЕВА, Баҳодир УМРЗОҚОВ, Тўлқин ҚОЗОҚБОЕВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78
БЎЛИМЛАР
Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда —3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-48-53. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди, таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.
• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Буюртма Г- 0516. Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди 22.00. Масъул навбатчи: Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ 1 2 3 4 5 6